

Upravništvo: Ljubljana, Knafljeva ulica 6 — Telefon št. 3122, 3123, 3124, 3125, 3126.

JUTRO

Izhaja vsak dan razen ponedeljka. Naročna znaša mesečno Din 25.— Za inozemstvo Din 40.—

Redništvo: Ljubljana, Knafljeva ulica 6, Telefon 3122, 3123, 3124, 3125, 3126. Maribor, Gosposka ulica 11, Telefon št. 2440. Celje, Strossmayerjeva ulica št. 1. Telefon št. 65.

Rokopisi se ne vračajo.

Zopet pakt štirih?

Poset generala Göringa v Rimu je dal osnovo za razgovore o preuredbi mednarodne organizacije Evrope. Pri njih sta sicer sodelovali samo obe »dinamični« vesileci, ki predstavljata le manjši del Evrope, kaj šele sveta, pa vendar so ti razgovori zelo pomembni. Pred vsem zato, ker sta to »dinamični« sili, da ostanemo pri tem vlnudnem naslovu, sili, ki se ob odlikujeta po veliki odločnosti, s katero skušata uveljaviti svojo voljo ne le v notranjem državnem življenju, marveč tudi pri urejanju odnosov do inozemstva. Ves čas, odkar trajajo napetosti v Evropi in v svetu, sprožene po teh državah, se opaža, da dosežeta razmeroma mnogo več učinkov, nego bi bilo pričakovati samo po njihovi efektivni moči, zlasti pa mnogo več v primeri z njihovimi sosedi, ki so povsem drugače orientirani tako v notranji kakor v zunanji politiki. Osnova uspeha je pač v njunem dinamizmu. Prav tako kakor je na znotraj zmogala razmeroma majhna skupina ljudi, ki jih je združila v enotno voljo smiselni organizacijski sistem, gnan po trdno postavljenem in zavestno ofenzivnem programu, podobno je sedaj v politiki napram inozemstvu. Narodi so danes miroljubni nad vse, nikjer ni najmanjšega razpoloženja za vojne avanture. Še več, celo oni narodi, odnosno one politične skupine v njih, ki so izrazito razpoložene zoper dinamične vesilec in njihove idejne temelje, se nikjer niso povzpeli do programa, da bi zahtevali boj s silo. V tem pogledu je silno instruktivna skušnjava iz časa angleških parlamentarnih volitev. Laburisti so bili najbolj odločno zoper »dinamični« politiko v Abesiniji ter so apeninski vesileci nasprotovali z zelo bojovitimi parolami, toda hkrati so bili zoper — britansko oborožitev.

Na prav teh osnovah temeljijo uspehi dinamičnih sil. Ako se pokaže nevarnost bodisi za kako posamezno državo, bodisi za skupino manjših držav, nastane vprašanje, kdo bi branil njihovo mednarodnopravno garantirano nedotakljivost, razen tistih, ki bi v konkretnih primerih branili svoje stvarne interese, ki bi se torej v teh konfliktih nahajali na obrambi lastne eksistence. V tem je bistvo krize medsebojnega zupanja. Društvo narodov je v vsem tem še vedno boljše ko nič. Domala vse manjše in srednje države so nazirala, da jim more kljub tolikim izpričanim nedostatom Zeneva še vedno nuditi neko zaščito. Seveda samo Društvo narodov, dokler je v njem še nekaj velikih držav, ki so same navezane na skupno varnost in si jo garantirajo bodisi medsebojno, bodisi v ojačenju z zaveznicami iz tabora malih in srednjih. Ta sistem je v danem primeru še vedno najtrdnjše mednarodna osnova za skupno varnost, za skupno potrebno in koristno afirmacijo miru. V taki situaciji ni čudno, ako obnova zamisli za pakt štirih ne najde nikjer simpatičnega odmeva. Danes še manj kakor kdajkoli. Pakt štirih je in ostane za miroljubne narode opasna oligarhija vesilec, ki naj bi krojile usodo Evrope kot nekaka neizvoljena eksekutiva, ki bi imeli v njej dinamični elementi nedvomno prevlado, če ne formalno, pa spričo svoje dinamičnosti brezdvomno dejansko. Ideja pakta štirih se ne ujema s sodobnim mednarodnim redom. V najhujšem nasprotju stoji do Društva narodov in do miselnih temeljev, ki je iz njih in na njih nastala ta mednarodna organizacija. Nihče pa se ne more čuditi, da se je ta predlog zopet pojavil, saj je popolnoma v skladu z vsem ustrojem in z osnovnimi težnjami »dinamičnih« vesilec. Zato je tudi nedvomno, da bi pomenila njegova realizacija ogromen uspeh teh dinamičnih faktorjev. Interesantno je, kako se pohlevno v tej zvezi omenja Poljska. Dobro je še v spominu, kako se je rodila velika ogorčenost Varšave nad zapadnimi zaveznicami prav radi pakta štirih, zakaj s tem, da je bila Francija svoj čas, v ne najbolj srečni uri svoje diplomatske kariere pristala nanj, si je odtujila Poljsko, ki se je čutila odrinjeno na stran, dasi so jo poprej že šteli med velike sile. Sedaj se imenuje tako nekako v obrobni pripombah odnosno dostavkih, karno pa odseva iz celotnega, da iniciatorji tudi sedaj ne računajo resno z njo. Pakt štirih pa ni naperjen le proti srednjim in malim državam, marveč tudi proti Franciji, posebno proti sedanji Franciji. Ne more se ugovarjati, da bi bila v sodobnosti Francija, ki bi jo vodila recimo demokratična sredina, v boljšem položaju in da bi lažje odbijala ofenzivne sunke dinamičnih režimov. V sodobnem razpoloženju sil je Blum nekaka obtežitev za ženevsko fronto, ker hočejo dinamični elementi spretno izrabiti prav njegovo eksistenco. Zato se je vsekar prav sedaj obnovil poskus, da se Velika Britanija kolikor mogoče loči od Pariza, v pravilnem računu, da bi se s tem sčasoma oslabil tudi Anglija sama, ker bi se dejansko izolirala.

GENERALI IN PARLAMENT

Japonski generali zahtevajo razpust parlamenta, ker odklanja nove kredite za vojsko — Kriza japonskega parlamentarizma

Tokio, 22. januarja. A. A. Vlada se je davi sestala k seji, da bi razpravljala o sporu, ki je izbruhnil na včerajšnji seji parlamenta med vojnim ministrom in parlamentarnimi strankami. Zunanje ministrstvo je objavilo, da zahteva armada razpust parlamenta, ker je nemogoče, da bi se sodelovala z njim. Če bi bili štirje zastopniki strank v vladi proti razpustu, potem zahteva vojska, da naj ti ministri odstopijo, na njihovo mesto pa se pokličejo osebnosti, ki ne bodo proti razpustitvi parlamenta. Odločitev se pričakuje vsak čas. Listi in agencija Domei poročajo, da je vlada na svoji seji sklenila razpust parlamenta, ker hoče preprečiti spore med strankami in armado. Politični krogi so mnenja, da je zmogala stališče vojaških krogov, prepričani pa so, da bo mikado

razpustil parlament le v primeru, če ne bo v treh dneh dosežen kompromis med vlado in političnimi strankami. Vojaški krogi, ki so računali s takojšnjim razpustom parlamenta, so precej razburjeni in je vojni minister Terauchi izjavil. Potek razprave v parlamentu me je zadel v živo. Moj sklep je trden in ga ne bom preklical, vendar pa ga še ne morem objaviti. Politični opazovalci poudarjajo, da bo nova seja parlamenta, če sploh do nje prišlo, zelo napeta in da se bo poglubljal razkol med vojaškimi in parlamentarnimi krogi, ki odklanjajo nove kredite za vojsko. Poslanec Hamada je po-lal vojnemu ministru Terauchiju pismo, v katerem pravi, da obstoja žal poleg pobudnikov lanskega vojaškega prevrata še vedno struja, ki hoče posegati v notranjo politiko. Svojemu

pismu je priložil stenografsko besedilo govora, ki ga je imel v parlamentu. Izjavil je, da izvrši takoj harakiri, če bi dognali, da so v tem govoru kakršnekoli žalitve japonske vojske. Član stranke Minseitō je izjavil Havasovemu poročevalcu: Naša stranka ne bo odnehala in bo skušala doseči upravne reforme, ki jih je obljubil Hirota. Nadalje bo zahtevala, naj vojska ne posega v mednarodno politiko, vlada pa naj pojasni svojo zunanjo politiko in preneha s tajno diplomacijo. O japonskem-nemškemu paktu je ta oseba ostro izjavila: Pojaenila, ki jih je podal minister Arita parlamentu, so nas prepričala, da se za ta pakt ni pogajalo zunanje ministrstvo, marveč japonski generalni štab.

Razpust parlamenta ali odstop vlade

London, 22. jan. o. Iz Tokija prihajajo vedno bolj zanimive vesti o notranjepolitičnem položaju, ki se je zaradi spora med sejkajsko opozicijo in vlado odnosno generalni hudo poostrel. Vlada je predložila mikado v podpis odlok, po katerem naj bi se sedanje zasedanje zbornice odgodilo za tri dni, danes pa so nenadoma prišle informacije, da je vlada parlament razpustila. V odloku o razpustu ni določila, kdaj naj bodo prihodnje volitve. Po drugih informacijah je vlada podala ostavko. Spor med sejkajsko stranko in japonskimi militaristi ima očividno globlje ozadje. Stranka je proti japonsko-nemškemu protikomunističnemu paktu, ki realno Japonci ne bo mogel v ničemer koristiti, ker se je zaradi njega samo še bolj oddaljila od Anglije. Opozicija tudi ne odobrava japonske izzvalne politike na azijskem kontinentu.

Preuranjena vest

Tokio, 22. januarja. a. Agencija Domei javlja, da je vest o razpustitvi parlamenta, ki so jo objavili listi v posebnih izdajah, preuranjena.

Ženevska posvetovanja

V ospredju razgovorov sta španska državljanska vojna in gdanski problem

Zeneva, 22. jan. g. Svet Društva narodov je imel popoldne najprej tajno, ob 17. pa javno sejo.

V ospredju vseh razgovorov je špansko vprašanje. Najprej so prečitali poročilo odposlanca Društva narodov, ki so bili v Španiji in ki so sestavili predloge za ublžitev državljanske vojne. Med španskim zunanjim ministrom Del Vayom in čilskim zastopnikom Edwardom se je razvila ostra polemika zaradi oseb, ki so se rešile v poslopja tujih poslancev v Madridu. Glede aleksandretskega sandžaka kljub prizadevanju poročevalca Sandlerja še vedno ni prišlo do zblžanja med Francijo in Turčijo. Glavno zanimanje je bilo zaradi tega danes osredotočeno na gdansko vprašanje. Poljski zunanji minister Beck, ki je imel nalogo, da se pogaja z oblastmi Gdanska in nemške vlade, je imel dopoldne daljši razgovor z angleškim zunanjim ministrom Edenom. Sestal se je tudi s francoskim zunanjim ministrom Delbosom. Gdanski senat in nemška vlada delata za omiljenje kontrole Društva narodov v notranji upravi Gdanska in jamstvo za manjšine. Po želji Nemčije naj bi se vloga komisarja Društva narodov omejila na ureditev zunanje političnih zadev Gdanska. V ženevskih krogih obžalujejo, ker poljski zunanji minister Beck pri svoji posredovalni akciji ni pokazal dovolj energije in ni s primerom odločnostjo nastopil za avtoriteto Društva narodov glede Gdanska.

Danes je bilo tudi več važnih privatnih razgovorov, med drugim med Delbosom in Litvinovom o španskim dogodkih, o angleški iniciativi za ustanovitev transportov prostovoljcev v Španijo in o potovanju

pruskega min. predsednika Göringa v Rim. Litvinov se je sestal tudi s rumunskim zunanjim ministrom Antonescom.

Francosko-turška pogajanja

Pariz, 22. jan. o. Listi se obširno bavijo z včerajšnjimi pogajanja v Ženevi o aleksandretskega sandžaku. Turški delegati so bili razočarani nad francoskimi predlogi, ki jih je sestavil min. predsednik Leon Blum. Kakor znano, se Turčija zavzema za popolno samostojnost aleksandretskega sandžaka v okviru sirjske federacije. Francija pa je pripravljena priznati mu le manjšinsko avtonomijo. Vprašanje je, kako se bo na novo poostreni spor v Ženevi uredil. Francoska delegacija je vsekar z zadovoljstvom sprejela zagotovilo turškega zunanjega ministra, da Turčija ne bo nastopila z oboroženo silo. Francija si je namreč med tem zagotovila pomoč Anglije, tako da Turčiji ne kaže vztrajati do skrajnosti pri svojih zahtevah.

Listi so danes objavili tudi turške zahteve, ki jih resumirajo takole: 1. Blumov načrt o avtonomiji aleksandretskega sandžaka je treba revidirati. 2. Sandžaku je treba priznati dejansko neodvisnost v vseh lokalnih zadevah. Avtonomna aleksandretska pokrajina naj bi bila vezana na sirjsko federacijo le po carinski upravi in zunanji politiki. 3. Francija in Turčija naj skleneta voljaško pogodbo, po kateri bosta skupno branili aleksandretskega sandžaka. 4. Turčija bi pod navedenimi pogoji sprejela Edebove posredovalne predloge.

Šest mesecev vojne

Položaj v Španiji postaja vedno bolj ugoden za republikance

Pariz, 22. januarja. r. Madridski listi objavljajo pregledna poročila o položaju na španskih frontah po šestih mesecih državljanske vojne. Pri tem naglašajo, da dokazuje že samo dejstvo, ker se generalu Francu, ki je od vsega začetka imel na svoji strani večino organizirane vojske, ni posrečilo zavzeti Madrida in se polastiti oblasti v vsej Španiji, da je večina španskega naroda proti njemu. Zato mu tudi ni preostalo ničesar drugega, kakor da s pomočjo tujih čet in plačancev skuša uresničiti svoje diktatorske načrte. Položaj na bojiščih po šestih mesecih dovolj jasno kaže, da se vedno bolj nagiba v korist madridske vlade.

Na baskovski fronti vlada trenutno tišina. Vsako prodiranje upornikov je ustavljeno. Republikanske čete so bile v zadnjem času reorganizirane in imajo sedaj vsvo iniciativo v svojih rokah.

Prav v teh dejstvih imamo garancijo, da se zapad za pakt vesilec ne bo ogrel, da bo imel zanj še mnogo manj razumevanja nego kdaj prej. Sredi kompliciranih problemov, ki visijo nad Evropo, sredi težnj nekaterih, d asi pridobijo vrednote, ki jih smatrajo za brezpogojno potrebne, kakor n. pr. kolonije, bi bil korak v izolacijo pakta štirih silno opasen eksperiment za Francijo in za Anglijo. Bil bi mnogo bolj kočljiv poskus nego pred leti, ko je izšla ideja zanj prav tako iz Rima, vendar v pogojih, ki so držali Nemčijo še na brez primere manj ofenzivnem položaju. V situaciji, kakor je danes, pa bi pomenila realizacija pakta štirih dejansko bistveno oslabilitev tabora demokracije in gotovo tudi tabora miru. Zato nove pobude, ki prihajajo od sestanka med Göringom in fašističnimi voditelji, ne morejo roditi pozitivnih sadov, vsaj ne v obliki, ki naj bi pomenila korak za novo organizacijo Evrope.

Na aragonski fronti imajo prav tako republikanci iniciativo v svojih rokah, a tudi tu ni pričakovati večjih dogodkov. Tu poteka fronta vzdolž železniške proge in sega samo opek pas proti Teruelu.

Na fronto Guadarrama — Madrid je general Franco polagal največjo važnost. Tu je zbral okrog 70.000 vojakov, okrog 150 topov, 100 tankov in blizu 160 letal. Na tej fronti ima iniciativo general Franco, a to ga stane toliko sil, da mu je onemogočena vsaka večja aktivnost na drugih frontah. Republikanci so popolnoma presekali prodiranje Francovih čet pri Siguenzi in odbili posebno močan napad Nemcev in Maročanov.

Na južni fronti proti Malagi je zbral general Franco zadnje dni okrog 60.000 mož, sto topov, mnogo tankov in večje število letal. Tu so njegove čete zadnje dni pričele ofenzivo vzdolž morske obale, a so bile kmalu ustavljene in sedaj ne morejo nikamor.

Celotno moč generala Franca cenijo v madridskih krogih na okrog 150—180.000 mož, 45.000 mož rezerve za obrambo mest v zaledju, 15.000 mož ekspedicijske vojske na Balearih ter blizu 450 topov in 400 letal.

V madridskih krogih računajo s skorajšnjo obnovo Francove ofenzive na Madrid, k čemur sili zlasti vrhovni poveljnik nemških čet, ki hoče izzvati čim prej odločitev.

Špansko zlato za Rusijo

Rim, 22. januarja. br. Tujakšnji listi poročajo, da so v marsojski tuki včeraj prerovirili 22. ton zlata španske Narodne banke, ki je bilo prvotno določeno za razne francoske banke, na španski parnik »Santa Tomej, s katerim bo poslano v Odeso kot plačilo za nadaljnje dobave orožja, municije in drugih vojnih potrebščin za madridsko vlado.

Novi atentati v Lizboni

Eksplodizija peklenkega stroja v vojnem ministertvu in vojaškem skladišču v Beirilasu

Lizbona, 22. jan. ov. Prejšnava zaradi bombnih atentatov je zaključena. Strokovnjaki so doznali, da so bili peklenški stroji tujega izvora. V eni izmed neeksploziranih bomb so našli razstrelivo. Kakršneza izdelujejo samo v Rusiji. Razen peklenških strojev je eksploziralo včeraj popoldne tudi nekaj bomb.

Doselej je bilo aretiranih 30 ljudi, med njimi 14 inozemcev. Med poslednjimi so po en Francoz, Anglež in Čehoslovak. Proti 16 aretiranim Portugalcem niso zbrali doselej še nikakih dokazov, da bi bili v neposredni zvezi z atentati. O njih je znano le to da so komunistični voditelji. Vse aretirane Portugalce bodo preznali v portugalške afriške kolonije aretirani tujci pa bodo postavljeni med izredno sodišče.

Tudi v pretekli noči je eksploziralo več

bomb, ki so povzročile veliko škodo. V vojnem ministertvu, kjer je eksploziral velik peklenški stroj, je bilo ranjenih 5 ljudi. Drug peklenški stroj se je razpočil v bližini vojnega skladišča v Beirilasu.

Zaradi ponovnih atentatov je nastala v vladnih krogih velika vznemirjenost. Sodijo, da so bili današnji atentati pripravljani za to, da bi se odvračala pozornost od že aretiranih ekstremistov.

Radijsko postajo so med tem že popravili. Vlada ima pod volstvom prezidenta republik generala Cramone neprestano seje in odreja sproti ukrepe za zaščito javnega reda in mira. V parlamentu je bila sprejeta resolucija, ki ostro obsoja atentate in izraža vladi popolno zaupanje v borbi proti »kriminalni« ekstremistični akciji.

Nemčijo zanimajo španske zlate rezerve

Nemški odgovor na angleško prostovoljsko demaršo se bo bavil predvsem s španskim zlatim zakladom

Berlin, 22. jan. o. Nemški odgovor na angleške predloge z dne 11. januarja, po katerih naj bi se končno prepovedalo pošiljanje tujih prostovoljcev v Španijo, je bil danes dokončno redigiran in ga bodo bržkone jutri izročili angleškemu poslaniku v Berlinu odnosno po nemškem poslaniku neposredno angleški vladi. Po informacijah iz političnih krogov se nemška vlada tokrat v svojem predlogu na angleške odgovore ne bo omejila samo na vprašanje prostovoljcev, nego bo posebej načela tudi vprašanje španskih zlatih rezerv, ki je postalo sedaj naenkrat za Nemčijo še vse večjega pomena kakor prostovoljski problem. V nemškem odgovoru bo bržkone naglašeno, da so oni, ki so zapravili španske zlate rezerve za razne dobave v zadnjem času, mnogo bolj odgovorni za mednarodno vmešavanje v španske notranje zadeve, kakor pa oni, ki so dobavljali družji španski stranki kakršnekoli blago na kredit.

Besedilo odgovora so danes predložili kancelarju Hitlerju. Možno je, da bo še počakal Göringovega povratka v Berlin, da se osebno pogovori z njim zastran morebitnih dopolnitev, ki naj se vnesejo v ta važni dokument. Odgovor bo v celoti pozitiven, vendar pa bo upošteval tudi odgovore drugih držav, ki so že prišli v London, predvsem Francije in Rusije.

Poncet pri Neurathu

Berlin, 22. januarja. b. Francoski poslanik Poncet se je vrnil v Berlin sicer že preteklo nedeljo vendar se jo šele sedaj zvedelo, da je imel v torek daljši razgovor z nemškim zunanjim ministrom Neurathom. V informiranih krogih domnevajo, da se državnik nista pogovarjala ob tej priliki o nobenem konkretnem vprašanju, temveč sta samo izmenjala splošno misli glede na sedanji mednarodni položaj v zvezi s španskim problemom.

Goringov povratek s Caprija v Rim

Rim, 22. jan. br. Pruski ministrski predsednik Göring je davi zapustil otok Capri ter je v toku dneva obiskal nekatera italijanska obalna mesta, zvečer pa se je vrnil v Napoli, odkoder je ob 10. zvečer odpotoval najprej v Rim, kjer bo imel še en razgovor z Mussolinijem, ki bo po trditvah v poučenih krogih odločilne važnosti za odgovor Italije in Nemčije na angleško demaršo glede prostovoljcev za Španijo. Iz Rima se bo vrnil naravnost v Berlin.

Katastrofalne poplave v Ameriki

New York, 22. jan. br. Poplavna katastrofa v srednjem zapadu Zedinjenih držav zavzema vedno večji obseg. Posebno kritičen je položaj v dolini veletoka Missisipija in njegovih pritokov. Nad 100.000 ljudi je ostalo brez strehe, okrog 30.000 pa jih je na tem, da zapuste svoje domove, ki jih ogroža voda. Reke še vedno narastajo in je poplava zavzela že večji obseg, kakor ga je imela l. 1913, ki velja za največjo poplavno katastrofo, kar jih pomnijo zadnjih 100 let. Po dosejanih vesteh je utonilo 82 ljudi, mislijo pa, da je število smrtnih žrtev mnogo večje. Med begunje vlada silno pomanjkanje. Mnogo trpe zaradi mraza. Po večini

so si mogli rešiti samo golo življenje in so ostali brez vseh sredstev. Vlada je organizirala pomožno akcijo in je poslala na pomoč tudi vojštvu.

New York, 22. jan. v. V Portsmouthu so morali vode spustiti v trgovski del mesta, da preprečijo katastrofo na vse mesto. Železniške zveze s Cincinnatijem so prekinjele. Iz nekaterih krajev javljajo, da so se porušili nasipi zaradi velikih poklav. V dolini Ohio je doselej že nad 80.000 ljudi brez strehe. Eno mesto so morali že popolnoma izprazniti, druga pa delno. Vse industrije so morale ustaviti svoj obrat. Škoda je za milijone dolarjev.

Tudi senat sprejel prostovoljski zakon

Pariz, 22. januarja. b. Snoči je tudi senat, kakor so v parlamentarnih krogih že včeraj popoldne pričakovali, soglasno sprejel francoski zakon o prepovedi zbiranja in odposiljanja prostovoljcev v Španijo. Pred glasovanjem je prošil za besedo sam predsednik vlade Blum, ki je izjavil med drugim: Pripravljeni smo podvreči se nadzorstvu našega ozemlja. Spričo te naše iskrene pripravljenosti in dobre volje vprašam, kdo si upa podtakati nam zahrbitve misli in neodkrito postopanje? Francoska diplomacija

se bo trudila, da zajamči španskemu narodu pravico, da sam odloči o bodoči obliki svojega režima. Svoj kratak nagovor je Blum zaključil s prepričanjem, da bo tudi senat soglasno sprejel predloženi zakon, ker je bilo vedno tako, da ni poznal francoski narod nobenih političnih razlik, ko je šlo za višje narodne interese.

Konferenca o razdelitvi surovin

London, 22. jan. AA. »Evening Standard« poroča, da so Nemčija, Japonska in Zedinjene države prejele povabilo angleške vlade za konferenco o razdelitvi surovin, ki bi se v kratkem sestala v Londonu.

Podpis pogodbe z Bolgarijo

Bolgarski ministrski predsednik pride v nedeljo dopoldne v Beograd, kjer bo slovesno sprejet

Beograd, 22. januarja. p. Prijateljska pogodba z Bolgarijo bo podpisana v nedeljo 24. t. m. Podpisala jo bosta ministrska predsednika dr. Milan Stojadinović in dr. Djordja Kjuseivanov, ki se pripelje nalašč zaradi tega v Beograd. Predsedniku vlade bratske bolgarske države pripravljajo v jugoslovenski prestolnici svečan sprejem. Prišel bo v nedeljo ob 9. dopoldne. Jugoslovensko-bolgarska liga je izdala proglas na svoje članstvo in na vse beograjsko prebivalstvo, naj z mogočim sprejemom predstavnika bolgarskega naroda poka-

žejo simpatije do bolgarskega naroda samega in dokumentirajo svojo zadoščenje, da je prišlo med obema slovanskima državama do prijateljske pogodbe.

Ministrski predsednik Kjuseivanov bo ostal v Beogradu do ponedeljka zvečer. Njemu na čast bo prirejenih več sprejemov in drugih prireditiv. V obeh dneh bo tudi dovolj prilike za razgovore dr. Kjuseivanova z dr. Stojadinovićem o bodočem sodelovanju obeh vlad in obeh držav.

Sklicanje skupščine

Narodna skupščina se zopet sestane v ponedeljek Zbrana bo potem, dokler ne sprejme novega proračuna

Beograd, 22. januarja. p. Podpredsednik narodne skupščine Franjo Markić, ki zastopa zaradi zdravljenja odsotnega predsednika Čirčiča, je bil danes dopoldne več časa pri predsedniku vlade dr. Stojadinoviću. Razpravljala sta o delu narodne skupščine in se med drugim sporazumela, da bo skupščina sklicana za ponedeljek 1. februarja. Prva seja bo samo formalnega značaja in bo na njej le določen dnevni red prihodnje seje. Kakor se zatrjuje, bo prva točka dnevnega reda razprava o novem trgovskem zakonu, ki je bil v skupščinskem odboru že lani sprejet. Za njim bo potvrdjena na dnevni red ratifikacija narodnemu predstavništvu predloženih mednarodnih konvencij. Do tega časa bo, tako se računa, svoje delo končal skupščinski finančni odbor, tako da bo lahko o državnem proračunu in finančnem zakonu potem takoj začel razpravljati plenum skupščine. Finančni odbor se sestane, ka-

kor je bilo že objavljeno, jutri dopoldne in bo takoj nadaljeval proračunsko razpravo. Po izjavah z merodajnega mesta bo skupščina za odala permanentno, dokler ne bo sprejet novi proračun.

Beograd, 22. januarja. A. A. Narodna skupščina je sklicana na zasedanje v ponedeljek, 1. februarja t. l. ob devetih dopoldne. Dnevni red seje: Določitev dnevnega reda.

Odbor za ljudsko prehrano

Beograd, 22. januarja. o. V ministru za socialno politiko in narodno zdravje se je konstituiral odbor za ljudsko prehrano. Za predsednika tega odbora je bil izvoljen dr. Stefan Ivanić. Današnjemu sestanku so prisostvovali med drugim generalni direktor Prizada, zastopniki Jugoslavije v ženevskem mednarodnem odboru za prehrano ter delegati raznih ministrstev, centralnega higienskega zavoda in gospodarskih zbornic.

Kmetijske zbornice

Vsak srez ima enega zastopnika, ki se izvoli indirektno po volilnih mozh — Več zbornic se lahko združi v eno Doklada na zemljarino

Beograd, 22. januarja. a. Kakor smo že poročali, je ministrski svet na svoji večerajšnji seji odobril od kmetijskega ministra predloženo uredbo o ustanovitvi kmetijskih zbornic. Kot cilj kmetijskih zbornic označuje uredba zastopanje in zaščito koristi kmetijstva, proučevanje vseh vprašanj, ki se tičejo kmetijstva, poročanje samoupravnim in državnim organom o napredovanju kmetijstva na področju zbornice itd. Zbornice lahko ustanavljajo tudi same razne ustanove in zavode za popeševanje kmetijstva ter prirejuje počitnice in propagandne razstave. V splošnem imajo enak položaj in enake pravice kakor druge gospodarske zbornice. Za krnje svojih stroškov pobirajo 5% dohoda na zemljarino. To dokladno sklene zbornični svet.

Člani kmetijske zbornice so vsi posestniki njiv, gozdov in drugih zemljišč, ki morajo plačevati zemljarino. Poleg njih so še fakultativni pripadniki zbornice, to so zakupniki zemljišč, učvalci kmetijskih in gozdnih posestev in vse druge osebe, ki črpajo svoje dohodke neposredno od kmetijstva.

Organ zbornice je voljeni zbornični svet. Volitve so indirektno. Vsak srez ima v zbornici enega zastopnika, poleg tega pa pošljejo po enega zastopnika združene zveze, ki imajo na področju dotične bano-

vine vsaj sto zadrug, dalje kmetijske družbe, ki imajo v banovini vsaj 50 podružnic z najmanj 10.000 člani ter poklicna društva agronomov, veterinarjev in gozdarjev. Končno ima zbornični svet pravico kooptirati še 10 članov s posvetovalnim glasom iz vrst intelektualcev in kmetijskih strokovnjakov.

Zastopniki srezov v zborničnem svetu se volijo takole: Za vsak srez se formira volilno telo, ki šteje 50 oseb. Ugotovi se čisti katastrski dohodek, ki služi za osnovo zemljiškemu davku v srezu. V kakršnem razmerju je potem četrti katastrski dohodek posamezne občine do katastrskega dohodka celega sreza, tolik del od onih 50 volilnih mozh odpade na vsako občino. Te volilne može izvoli občinski odbor iz svoje občine. Skupno volilno telo 50 oseb izvoli nato sresnega zastopnika v zborničnem svetu. Predsednik volilnega odbora je starešina sresnega sodišča.

Za vsako banovino bo ustanovljena posebna kmetijska zbornica. Zbornicama pa je dovoljeno, da se po dve ali več združijo v skupno zbornico, ako to sklenejo njihovi sveti. Ravno tako je zbornicam dano na prosto, ali si hočejo ustanoviti skupno zvezo za vso državo ali ne.

Prve zbornične volitve bo razpisal kmetijski minister v soglasju s predsednikom vlade za vsako banovino posebej.

Beleške

Beograjska in zagrebška opozicija

Poročali smo že o posvetovanjih beograjskih opozicijskih šefov in o njihovi nameri, da poskusijo obnoviti tesnejše stike z dr. Mačkom. Zagrebški »Obzor« razpravlja o tem v posebnem članku, v katerem dokazuje, da odnosi med beograjsko in zagrebško opozicijo brežiški sestanek ni niti skalil niti spremenil. Beograjska opozicija nima nikakovega razloga, da bi razgovor med dr. Mačkom in dr. Stojadinovićem smatrala za sebi neprijazen čin. Zato smatra »Obzor«, da ni nobene ovire da ne bi beograjska opozicija nadaljevala svojih prizadevanj za sporazum z dr. Mačkom.

„Seljaški dom“ o brežiškem sestanku

Včerajšnji »Seljaški dom«, službeno glasilo bivše HSS, poroča o sestanku med dr. Mačkom in dr. Stojadinovićem:

»Predsednik dr. Maček se je sestel 18. t. m. v Sloveniji s predsednikom beograjske vlade dr. Stojadinovićem, ki se je vračal iz inozemstva. Ze več dni poprej so pisali razni listi zelo mnogo o tem sestanku. Nekateri so videli v njem že rešitev hrvatskega vprašanja, kot najtežjega problema v naši državi. Na dan sestanka se je zbralo v Brežicah veliko število novinarjev, ki so pričakovali političnih izjav. Toda po sestanku je bila izdana samo kratka izjava, ki je samo potrdila, da se je sestanek res vršil.

Listi so pričeli po tej izjavi objavljati svoja mišljenja in tolmačenja. Nekateri so že celo videli v sestanku rešitev hrvatskega vprašanja in ostalih političnih problemov. S tem je ne samo rečeno, marveč tudi manifestirano, da je tudi beograjska vlada sama prepričana, da so sedanje politične razmere nezdrave in da ne more tako ostati, ako naj se razmere v državi uredijo. Ali pa bo razgovor pri Brežicah sam na sebi prinesel kako politično olajšanje ali približanje k boljšim razmeram v državi, to se bo šele videlo in se bo po tem presojala njegova vrednost.«

Posvetovanja

zemljaradnikov

Na stanovanju Joce Jovanovića je bil v četrtek zvečer v Beogradu večji sestanek voditeljev bivše zemljaradniške stranke. Prišli so tudi mnogi strankini predstavniki z dežele. Joce Jovanović in dr. Milan Gavrilović sta jim poročala o političnem položaju in o stanju odnosov med Beogradom in Zagrebom. Podrobnosti o sestanku še niso znane.

JNS v Hercegovini

V nedeljo je bilo v Pridvorcih v trebinjskem srezu zaupno zborovanje delegatov občinskih organizacij JNS. Udeležilo se ga je nad 200 zastopnikov občinskih organizacij iz vsega sreza. Senator dr. Ljubibratić je poročal o političnem položaju in o reorganizaciji stranke. Senator je nato obiskal vse občinske organizacije JNS v trebinjskem srezu.

Nedopusten falzifikat

Pod tem naslovom piše sarajevska »Jugoslovska pošta«:

»Na nekem shodu v Sloveniji je bilo mnogo govora o plemenski individualnosti. Izražena je bila misel, da bi negovanje posebnih individualnosti in plemenskih teženj mnogo doprineslo k utrditvi ideje državne edinstva. Pustimo ob strani te sofizme, toda na tem shodu je bil storjen tudi nedopusten zgodovinski falzifikat, preko katerega ni mogoče iti. Eden od govornikov se je namreč pozival na kralja Aleksandra in rekel: »Delali bomo po njegovem sporočilu, da nikdo ne more biti dober Jugosloven, ako ni dober Slovenec, Hrvat ali Srb.« Zgodovinska resnica pa je, da kralj Aleksander nikdar ni izrekel teh besed. Besede viteškega kralja so se glasile drugače. On je rekel: »Nič ne more biti dober Srb, Hrvat ali Slovenec, ako ni dober Jugosloven.« In ta parola vsebuje v sebi veliko misel, ki so jo izpovedovali vsi veliki duhovi naše nacije, da je v jugoslovenstvu največja zaščita i srbstva i hrvatstva i slovenstva.«

Ajdovec

V zadnjem »Dopoljube« je članek, ki razpravlja o vdoru komunizma v slovensko vas. V njem beremo:

»Ali veste, kje je Ajdovec in kakšen je? Mala farica, daleč od sveta, skrita tam doli na Dolenjskem. O takih samotnih krajih je pel nekdo naš pesnik Gregorčič. »Tu biva narod še krepak — tu biva narod poštenjak, ki svet ga še okužil ni — ki čas ga omehkužil ni.« Nočemo reči, da v Ajdovcu ne biva več narod poštenjak. Saj je dala mala farica v primeri s svojo velikostjo največ duhovnikov v celi škofiji in celo enega škofa. A — iz te male preproste in dobre farice je priletel v svet glas: Tudi v Ajdovcu so podžagali in vrgli na tla evharistični križi! V Ajdovcu! Seveda je verno ljudstvo križ nazaj postavilo in ga počastilo, kar je moglo. A da se tudi v takem kraju, kakor je Ajdovec kaj takega pripeti, to nam pove veliki. Ni ga torej več kraja in kota v slovenski deželi, ki bi ne bil še okužen! Okužen po komunizmu in s njim združenem predrznem, nesramnem, zločinskem brezboštvo!«

Hrvatski Junak

Kakor poročajo zagrebški listi, je bila v Bosanskem Brodu osnovana hrvatska mladinska telovadna organizacija z imenom »Junak«. Po pravilih je naloga nove organizacije, da vzgaja hrvatsko mladino v hrvatskem narodnem duhu in da pobija vse protinarodne struje, zlasti tudi marksizem. Prirejala bo tudi javne telovadne nastope in nosila svoj krog. Osnovanje organizacije je vzbudivo in javnosti veliko pozornost in se bodo začele enake organizacije snovati tudi po drugih hrvatskih mestih. Najprej bo Junak osnovan v sosednem Slavonskem Brodu.

Schacht — 60 letnik

Berlin, 22. jan. br. Predsednik nemške državne banke in gospodarski minister dr. Hjalmar Schacht je slavil danes svojo 60. letnico. Prejel je številne čestitke

Blamirani obrekovalci ČSR

Zanimivo poročilo čl. generalnega štaba o nemških očitkih glede boljševezicije Češkoslovaške

Praga, 22. jan. br. Kakor znan, so nemški listi razvili v zadnjem času hudo kampanjo proti Češkoslovaški, ki so jo skusali v mednarodnem svetu naslikati kot legio boljševezicije Evrope in kot glavno oporišče Sovjetske unije. Poročali so celo o tajnih letalskih, določenih za rusko letalstvo, o ruskih letalskih in generalstabsnih oficirjih, ki že pripravljajo na Češkoslovaškem napad proti Nemčiji, in podobno. Te alarmantne vesti so marljivo ponatiskovali vsi listi neprijateljev držav Male antante, zlasti Italijani in Madžari. Uspeh kampanje pa je bil docela nasproten, kakor so pričakovali njemu povzročitelji.

Nihče v vsaj Evropi ne verjame tem vestem in v svetovnem tisku so zadnje dni zelo ostro zavrnili nemško naloževanje proti Češkoslovaški, ki je vzor demokratično urejene države v srednji Evropi.

Kako podla je bila ta kampanja, se vidi iz uradnega poročila češkoslovaškega generalnega štaba, ki je bilo sedaj dostavljeno parlamentu. Po tem poročilu je že bivši nemški vojni ataše v Pragi polkovnik Tschunke vojačasno prišel k šefu drugega oddelka češkoslovaškega generalnega štaba in zahteval pojasnila glede vesti, da se v nekem kraju skrivaj gradi letališče za rusko letalstvo ter da je pri teh delih zaposleno celo rusko vojaštvo. Šef generalnega štaba je te vesti takoj odločno zavrnil in predlagal nemškemu atašeju, naj se takoj odpelje z njim v dotični kraj, da se o tem osebno prepriča. Obenem mu je izjavil, naj v vsakem primeru, ko zve kaj takega, takoj pride v generalni štab, kjer mu bo vedno na razpolago avtomobil, da se lahko v spremstvu čl. oficirjev odpelje

v dotični kraj, ne da bi ga prej označil. Niti takratni niti poznejši nemški vojni ataše, ki mu je bil dostavljen enak poziv, pa se tega povabila ni nikdar poslužil, dobro vedo, da bi se blamiral. Tudi sedaj je nemška vlada odklonila ponudbo čl. vlade, naj pošlje svojega atašeja po vsej državi, da se na lastne oči prepriča o lažnivosti nemške kampanje. To pač dovolj jasno kaže, koliko je resnice v omenjenih obrekovanjih.

Praska mestna občina je na svoji današnji seji sklenila, povabiti angleške novinarje, naj prepotujejo na njene stroške vso državo in se sami prepričajo o položaju v ČSR.

Odgoditev parlamenta

Praga, 22. jan. br. Senat je na današnji seji odobril računski zaključek za l. 1936, nato pa so bile seje odgodene za nedoločen čas. Poslanska zbornica je odobrila na današnji seji nekatere mednarodne konvencije, nakar so bile seje odgodene do 12. februarja.

Recepcija pri dr. Benešu

Praga, 22. jan. br. Prezident dr. Beneš je priredil snoj večerjo, na katero so bili povabljeni člani vlade, predsedstva teh zbornic, predsednik vrhovnega računskega dvorja in drugi odličniki. Ob 22. uri je bila recepcija, na katero so bili povabljeni vodilni uradni ministristev in parlamenta, zastopniki političnih, gospodarskih, znanstvenih in kulturnih ustanov ter novinarji. S recepcije je bila odpravljena družabna sezona v Pragi.

Tako se komunizem ne pobija

Pišejo nam:

»Slovenec« je včeraj razodel svojim bralcem nezasišano novost, ki so si jo dovolili boljseviki. Pravi namreč, da si je Sovjetska unija z novo ustavo izpremenila svoje ime in da se nič več ne imenuje URSSR, marveč RSFSR.

Kolikor besed, toliko netočnosti, kolikor črk, toliko nevednosti. Predvsem se Sovjetska unija nikoli ni imenovala URSSR, čeprav pravi »Slovenec« specialista, da je treba te črke čitati tako-le: Unija ruskih socialističnih sovjetskih republik. Pač pa se že od leta 1922. imenuje po rusko SSSR (Sojuz Sovjetskih socialističskih republik) ali pa po francosko USSR, pri kateri kratnici pomeni prva črka unijo (sojuz=zveza) ostale tri črke pa imajo isti pomen, kakor v ruskem naslovu. Sovjetska unija namreč ni zveza ruskih republik, ko je med njimi samo ena strogo uradno vzeto ruska, ena beloruska in ena ukrajinska (maloruska), večino ostalih zveznih republik pa tvorijo države, ki so po pretežni večini neruske.

Ravno isto globoko modrost so gospodje pokazali z razlago kratice RSFSR, ki po »Slovencu« pomeni Republika socialističnih federativnih sovjetov Rusije. Ta politična formacija bo praznovala letošnjo jesen 20-letnico svojega obstoja, pa vest o tem še do danes ni prišla do Kopitarjeve ulice. RSFSR se namreč ne sme čitati tako, kakor pravi »Slovenec«, marveč tako-le: Rostjskaja socialističeskaja federativnaja sovjetskaja respublika. To je največja in najjačja sovjetska republika, rav-

no ona edina ruska, vendar pa le ena izmed enajstih zveznih republik, ki tvorijo SSSR.

Boljševiki torej niso izpremenili imena svojih držav, kakor to trdi »Slovenec«, ki je tudi to priliko porabil, da na levo in desno deli lekcije »svobodomiselnemu« časopisu. »Slovenec« bo sicer rekel, da je v borbi proti komunizmu vsaka sredstvo dobro in dopustno. Toda mi smo mnenja, da mora biti vsaj pametno. Takele izmišljotine, kakršne lahko ovrže vsak poznavalec ruskih razmer, pa dosežejo ravno nasproten uspeh, ker dajejo komunističnim agitatorjem v roke zelo nevarno orožje, s katerim vzbujajo nezaupanje tudi v resnična, toda za komunizem in boljševezicem zares porazna poročila o razmerah in dogodkih v Rusiji.

Spominjam se pri tem na članek, ki sem ga bral v nekem za dekleta namenjenem listu iz »Slovenčevega« tabora. Tam je čisto resno stalo, da so v Rusiji nekaj učili, da ni prava komunistka ženska, ki se brez ugovora takoj ne uda komunističnemu tovarišu, ako si je zaželil. In ravno tam je tudi stalo, da sedaj posvečajo v Rusiji več skrbi družinskemu življenju, to pa le zato, ker bi morala boljševiska vojska šteti tri milijone vojakov, danes pa v celi Rusiji — s skoro 200 milijoni prebivalcev! — ni tri milijone moških fantov, ki bi bili sposobni za vojaško službo. S takimi bedastočami se borba proti komunizmu in boljševizmu tudi pri preprostem ljudstvu ne da voditi. Komunističnim agitatorjem pa služijo za zelo dobrodošlo sredstvo.

Osem milijonov posojila za Celje

Posojilo da Državna hipotekarna banka za 15 let

Celje, 22. januarja.

Celjski mestni svet se je nocoj sestel k izredni seji. Na dnevnem redu je bilo vprašanje 8-milijonskega posojila pri Državni hipotekarni banki. Župan je najprej poročal, da je prejel lani 24. aprila od mestnega sveta pooblastilo, da ukrene vse potrebno za posojilo pri Državni hipotekarni banki v znesku 6 milijonov Din. Mestno poglavarstvo pa je nato prosilo za 8 milijonov Din posojila. S tem zneskom bi mestna občina vrnila dolg, ki ga ima pri Mestni hranilnici v Celju in izplačala še nekatere druge dolge. Sedaj je prejela občina od DHB obvestilo, da ji je posojilo zagotovljeno. DHB je iz posojila, ki ga je dovolila mestni občini mariborski, že nakazala Mestni hranilnici v Celju 3 milijone Din na račun dolga, ki ga ima Mestna hranilnica v Mariboru pri njej. S posojilom mestne občine pri DHB bo mogoče doseči likvidnost celjske mestne hranilnice, tako da bo oživelo vse celjsko gospodarstvo.

Na predlog finančnega referenta je mestni svet soglasno sklenil, da se najame 8-milijonsko posojilo po 7% obrestih za dobo 15 let. Do 1. aprila t. l. bodo plačane le obresti, ob nadaljnjih rokih pa tudi anuitete. Posojilo se dvigne takoj v celotnem znesku. Z njim bo mestna občina poravnala svoj dolg pri Mestni hranilnici celjski, druge dolge pa konvertirala tako, da se bodo predvsem značile obresti, ki jih sedaj vključuje. Mestna občina je priznala DHB plačljivo na vse nepremičnine na prvem mestu in ji je zastavila tudi svoje davčne dohodke.

Pri slučajnostih je župan na pritožbo m. s. Wltavskega izjavil, da bo pri železniški upravi intervencija zaradi oviranja prometa ob prehodu čez železniško progno na Mariborski cesti. Sedaj so zaporne spuščene včasih celih 15 minut.

„Vsi Sokoli so komunisti“

Iz Žužemberka nam pišejo:

Tako se je javno izrazil v Žužemberku šolski nadzornik g. Skebe. S temi besedami je hotel ožigosati Sokoia kot nosilca komunizma in vsega zla. Zatočno je tako strupeno sovraštvo, žalostno pa je tudi dejstvo, da se ta govor ne zaveda, komu bi moral služiti. Služiti bi moral edino narodu, narodni vzgoji in narodnim interesom, ne pa strankarstvu. Pokazal je, da nima pojma o Sokolu in o njegovem poslanstvu. S svojimi besedami ni oblatil samo žužemberških Sokolov, marveč tudi vse druge pripadnike Sokolstva, ki mu stoji na čelu naš mladi kralj in ki šteje med svoje člane tudi najodličnejše predstavnike naše vojske.

Kje pa ste bili takrat, g. Skebe, ko se je naš blagopokojni vladar boril z brati Sokoli ramo ob ramo za zlato svobodo? In še to bi lahko vedeli, da je ravno Sokol najtrdnjši jez proti komunističnim valovom. Kar je bilo med nami trhgla in gnilega, je že odpadlo. Ostalo je samo dobro in zavedno. Tudi sokolski žužemberčani ne klonemo in ne bomo nikdar klonili, pa naj bodo psocive, preganjanja, de-

nunciacije in obtožbe še take! Skozi viharje sedanosti bomo strumno korakali v bodočnost! Ni nam treba izbirati med Rimom ali Mosko, saj je naš cilj močna in nedeljiva Jugoslavija pod žezlom našega vladarja in pod varstvom naše slavne vojske.

Gospodu Skebetu naj še povemo, da si bomo poizkušali pravico in zadoščenje. Neomadeževani hočemo izvrševati poslanstvo, ki nam ga je naložil naš blagopokojni vladar. Z visoko dvignjenim praporom bomo stopali po njegovih potih. — Žužemberški Sokoli.

Tenorist Drmota v dunajski operi

Dunaj, 22. jan. w. Na prihodnji predstavi opere »Boheme« na dunajski državni operi bo prvič imel eno izmed glavnih vlog slovenski tenorist Anton Drmota, ki je že angažiran na državni operi.

Vremenska napoved

Zemunska: Prevladovalo bo jasno vreme, ponekod jutranja megla, v zapadnih krajih ni izključena delna pooblastitev, ponoči hujska slana. Zagrebška: Nekoliko toplejše in vedrejše vreme. Dunajska: Nobene bistvene izpremembe.

Danes nov proces v Moskvi

Radek, Pjatakov, Sokolnikov, Serebrjakov in še 13 drugih trockistov obtoženih veleizdaje

Moskva, 22. januarja. b. Zanimanje za proces proti novim skupini trockistov, ki se začne jutri, je danes doseglo svoj vrhunec, ker je v glavnih obrisih že znana obtožnica, ki se nanaša na 17 pred kratkim aretiranih oseb. Med drugim so obtoženi naslednji »opozicijski«: Jurij Pjatakov, bivši šef trgovske reprezentance Sovjetske unije v Franciji in bivši direktor državne banke, ki je bil v zadnjem času namestnik ljudskega komisarja za težko industrijo (Pjatakov je bil že izključen iz stranke kot trockist, pa se je pozneje skesal in je snel zasedel odgovorna mesta); Karel Radek, novinar svetovnega slovesa, ki je veljal za glavnika ljudskega komisariata za zunanje zadeve v vseh vprašanjih sovjetske politike (tudi Radek je bil že degradiran zaradi simpatiziranja s trockisti); Serebrjakov, bivši namestnik ljudskega komisarja za promet, ki spada prav tako med skesane trockiste; Sokolnikov, znani državnik, ki je sopedipisal brest-litovski mir bil komisar za finance, sovjetski poslanik v Londonu namestnik ljudskega komisarja za zunanje zadeve in v zadnjem času namestnik ljudskega komisarja za gozdno industrijo. Razen navedenih se navajajo v obtožnici še mani znana imena, kakor: Murolov, Livšic, Drobnis, Rozenslavski, K. Jazev, Ratečak, Norkin, S. Sostov, Strojlov, Turok, Graš, Pušin in Arnold.

Obtožnica zatrjuje, da so Pjatakov, Radek, Sokolnikov in Serebrjakov že leta 1933 organizirali po direktnih navodilih Leva Trockega z Zinovievovo celico »vzporedno celico«, ki je bila, kakor je to dognala preiskava komisariata za notranje zadeve, v neprekinjenih stikih s samim Trockim. Organizirala je tudi drugod posebne skupine, katerih člani so se vrnili v vsa večja podjetja za državno obrambo in uprizarjali tam sabotažne akcije ter povzročali snove obnem pa prirejali teroristične atentate proti stranki in članom vlade. Ugotovljeno je na-

dalje, tako pravi obtožnica, da so te skupine vršile tudi spionažo v službi nekaterih tujih držav.

Namen vseh teh sabotažnih dejanj je bil, izpostavljati v nevarnost vojaško moč Sovjetske unije in olajšati sovražniku napad najo, povzročiti razkroj sovjetske države, strmoglaviti sedanji režim in vzpostaviti kapitalizem pod buržujevskim vodstvom.

Nova sovjetska ustava definitivno sprejeta

Moskva, 22. januarja. b. Na večerajšnji zaključni seji 17. izrednega sovjetskega kongresa (kongresa osrednjih izvršnih odborov sovjetskih republik) je bilo definitivno in soglasno odobreno besediło nove sovjetske ustave, ki jo je pred kratkim odobrili tudi vsesovjetski kongres.

Papeža zapuščajo moči

Rim, 22. januarja. br. Zdravstveno stanje papeža se je zadnje dni zelo poslabšalo. Dve noči je bolnik skoraj ni zatislil oči, bolečine v nogah pa postajajo vedno hujše. Papežev osebni zdravnik dr. Milani je prečul pri bolniku vso noč. Papež je zelo opešal in onemoglost vidno napreduje. Zdravniki mislijo, da gre h koncu. Bolezen se utede ne nekaj časa vleči, podobna pa bo počasnemu umiranju. V teku noči se je papež dvakrat onesvestil. Dopoldne mu je nekoliko odleglo in je kratek čas prebil v lažnem stolu, ko je sprejel tudi nekatere vatikanske funkcije, dočim so mu druge sprejeme zdravnik zabranil.

Naši kraji in ljudje

Ko poje sekira v gozdovih nad Savinjo... Zimsko življenje v Mozirju in gospodarske zadeve

Mozirje, 22. januarja. Med tem, ko ždiho hiše v Mozirju kakor premražene kokiši in sede za mizami ter peči prebirači fiziola, predilje in drugi preganjanci dolgega zimskega časa, je pa po okoliških gozdovih prav živahno. Tam poje sekira svojo smrtno pesem. Hlod za hloed drči v dolino. Konji vlačijo plohe po zamrzlih stezah in cestah. Drvarji se pehajo za zaslužkom, s katerim bodo morali preživljati družine v onih dneh, ko ne bo zaposlitve. Težak je za služek v mrazu, dežju, snegu, sredi večnih nevarnosti. Ko vstaja drvar s trgeda ležišča nekje v raztrgani pastirski bajti, nikdar ne ve, ali bo še mogel položiti zvečer svoje kosti na trde deske. Drvarske žuljave roke, mišičasta, preznoga telesa, ki napravijo dan za dnem tisoče in tisoče vzgibov, si nedvomno prekleto trdo zaslužijo skopo odrezani kruh.

To vse čuje Mozirje v odmevih, ki prihajajo od udarcev sekir. Toda tu je mirno. Kaj bi se tamali in jadikovali, kaj robitili in se priduševali, ko vse skupaj nič ne pomaga. Vsak dan gledamo vedno več bede, ki hodi skozi trg. Berači, brezposelniki, potepuhi in drugi se ustavljajo pred vratmi: nekateri prosijo, drugi zahtevajo, tretji kolnejo. Vsi imajo prav, vse razumemo. Le groza nas stresa, ko gledamo to armado bednih, raztrganih in umazanih teles, ki vedno znova prihajajo in odhajajo. Pa v trgu je mirno. Le tu pa tam kdo zarenči, ali se enemu in drugemu malo zarače. Tako na skrivnem se včasih stisne tudi kakšna pest.

E, kaj bi pa! Saj je pri nas čisto fletno življenje. Preskrbljeni smo z vsemi kulturnimi in civilizacijskimi pridobitvami. Naj postavim za primer samo našo slavno elektriko, ki slovi po svoji bajnosti tja v deveto deželo. Celotni sami mozirski občani, ki sicer »nis« kdo ve kaj navdušeni za tisto, kar imenujemo zastarcio, so izrekli nad vse laskavo pohvalo temu čudu med elektrarnami. Menda vam je znano, kako se je to zgodilo. Če ne, na kratko tole: Kmalu po svetovni vojni so nekateri naprednejši Mozirjani zahtevali zgraditev električne centrale. Jaj, to je bilo vika in krika proti, češ, na beraško palico nas boste spravili. (Prav ti »kričaci« so danes najbolj vneti častilci svetišča mozirske elektrike) Toda neizprosno zakon napredka si je utrl pot preko trdih betic. Luč je zasvetila. Z njo pa je nastal dolg, breme zadruge.

Po dolgih letih stedenja na račun električnih naprav, je končno lani bil odplačan zadnji belič. To breme je torej odpadlo. Prišlo pa je novo in to v obliki odločne zahteve: dajte nam boljše razsvetljavo in večjo pogonsko silo, kajti sedanja zmora komaj še dva mlatilna stroja in nič več!

Spet so se našli ljudje napredka. Ti so stopili v pogajanje z industrijskim podjetjem v Nazarjih. Tam imajo stalno in zadostno električno moč v kalorični centrali. Pogajanja so uspela: Mozirjani bi mogli dobiti luč pod zelo ugodnimi pogoji. Da ste čuli in videli navdušenje! Večina je bila takoj za. Kako tudi ne, ko bi se pa cena dvignila le za malenkost, kar bi ne bilo nič hudega glede na pridobitev res dobre luči. Toda stari nergačem žilica ni dala miru. Započeli so propagando za lastno elektrarno, ki naj bi jo postavila zadruha na novo. Kljub ugovorom, da si bodo s tem nakopali ogromen dolg, ki ga bodo odplačevali vse dole, dokler ne bo elektrarna ponovno sposobna za muzej (razven tega je v Mozirju nemogoče postaviti elektrarno, ki bi dala dovolj električno moč, ker ni za dovolj vodne sile, če seveda izvzamemo Savinjo, glavno strugo, ki ne pride v poštev), so »jubite-lji napredka« prodrli in prepričali ljudi o tem, da bo nazarska elektrika zanje poguba v gmotnem pogledu.

Čuli ste zgodbo, ki se obnavlja zmiraj tamkjer hočejo ljudje s svetlimi, daleč naprej računajočimi mislimi progresivnega delava jim stopijo na pot ljudje s trdimi rogovji. Z zdavnaj bi bil čas, da bi zaviranjem napredka višje sile onemogočile kopitanje po starem načinu.

Če ni zdaj uspela akcija za boljše luč v Mozirju, bo pa v doglednem času, kajti to je zahteva mladih ljudi, ki gledajo z jasnejšimi pogledi na gospodarsko dogajanje. Ti se zavedajo v polni meri, da bi pomenila boljše elektrika velikansko pridobitev

za razvoj delavnice, zvezanih z obrtni. Pa še nečemu bi pripomogla boljša razsvetljava: tujskemu prometu. Ta se namreč v Mozirju iz leta v leto vedno bolj razvija, kajti naš trg postaja priljubljeno letovišče za srednje sloje. To se je opazilo posebno lansko leto, ko smo mogli zabeležiti okrog 1000 nočnih več, kakor l. 1935. Da je tujski promet za Mozirje velikega pomena, nam pokaže že povisan račun: Lani je bilo 3527 nočnih, Dnevno računamo na osebo 35 Din. kar da skupno

Rudarskemu institutu grozi deložacija Treba bo zgraditi novega, modernim zahtevam ustrezajočega

Akademski akcija za izpolnitev univerze kralja Aleksandra I. nas je naprosila za objavo naslednjega članka:

Med instituti ljubljanske tehniške fakultete je eden najvažnejših rudarski institut. To je edini institut v naši državi in celo na Balkanu, ki vzgaja naraščaj, ki odkriva naša rudna bogastva. Toda vsak čas obstoja nevarnost, da izgubimo v Ljubljani ta institut.

Naša univerza nima lastnih poslopij. Tehnika je nastanjena v poslopju, ki je zasebna last; rudarski institut pa v hiši, ki jo je zgradilo socialno ministrstvo za Dečji dom. Razumljivo je, da hiša, ki ni večja kakor kaka ljudska šola na deželi, nikakor ne more zadoščati potrebam študija, ki zahteva velikih laboratorijev, kjer se praktično preizkušajo naprave za ventilacijo in rudnikih, vrtnali stroji in drugo.

Kljub temu, da rudarskega oddelka naše tehnike niti zdaleka ne moremo primerjati s samostojnimi visokimi šolami za rudarstvo v Češkoslovaški, Avstriji, Franciji in drugod, se moramo boriti še za to, kar že imamo. H koncu tega leta namreč po-

teče pogodba s socialnim ministrom in našemu rudarskemu institutu grozi deložacija.

Slovenski študentje pa hočemo, da ostane rudarski institut v Ljubljani, kjer imamo v bližini najmodernejši rudnik v državi. Hočemo, da ostane rudarski institut v Ljubljani, ker nam je le tako omogočen študij rudarstva, saj je znano, da velika večina slovenskih študentov ne bi zmogla stroškov za študij v Beogradu ali Sarajevu.

Zato zahtevamo, da nam zgradi država v Ljubljani rudarski institut, ki bo popolnoma odgovarjal zahtevam modernega rudarstva, ki bo vzgajal res sposobne naraščaj, ki bo lahko nadomestil vse tuje inženjerje po naših rudnikih. Zahtevamo dalje, da nam država ustanovi tudi institut za fužinarstvo, da se bomo lahko specializirali za inženjerje fužinarje na naši domači tehniki.

Akademski akcija za izpolnitev univerze kralja Aleksandra I. v Ljubljani priredi 26. t. m. ob 20. v Trgovskem domu javno zborovanje, na katerem se boste lahko pobliže seznanili s problemi naše tehnike.

Konec dveh nevarnih hajdukov Hajduški uspehi in pogini v kačerskem srezu

Topola, 22. januarja.

Kraji Sumadije so se rešili dveh nevarnih razbojnikov. Orožniki so te dni blizu Bosuta ustrelili hajduka Milivoja Maričevića, njegovega pajdaša Miloja Ignjatijevića pa so ujeli živega. Hajduka sta drugi dan božiča blizu Bosuta oropala nekega posestnika, potem pa sta se zatekla v samotno domačijo svojega pomočnika Komnenovića. Ta kmet je hajduka že večkrat pomagal na ta način, da jima je nosil v skrivališče živeča, da ju je sprejemal tudi na svojem domu, da je razpečel plen in morda je bil tudi osebo udeležen pri vplomih in tatvinah. V njegovo hišo sta prišla hajduka, ker nista mogla dalje zaradi visokega snega. V Komnenovićevo hišo sta bila kakor doma. Za praznike sta si privoščila najrazličnejše dobrote in celo dekleta sta povabila iz neke vasi. Orožniki so sklepali, da razbojnika nista mogla daleč v planine in so vso pozornost posvetili samotnim domačijam bosutske okolice. Orožnika, podnarednik Zivanović in kaplar Josip Grajelj sta opazila, da ima kmet Komnenović v svoji hiši sumljive goste. Pravčasno se je hiši od druge strani približala patrulja, katero je vodil orožniški podnarednik Jože Drame. Ko sta hajduka opazila prihod orožnikov, sta pričela streljati in razvila se je srdita borba. Zmagali so orožniki. Hajduka Maričevića so ustrelili, njegov pajdaš pa je omagal na begu, ker je bil ranjen. Ko je Komnenović videl, da je vse izgubljeno in da gre tudi njemu za kožo, se je blizu svoje hiše obesil.

Vest o koncu obeh nevarnih razbojnikov se je naglo razširila po vsej Sumadiji in ko so orožniki privedli hajduka Ignjatijevića v Bosuto, je bila tam zbrana že velika množica ljudi. Ljudstvo je prepričano, da je tolovajja zadel kazen božja, ker sta ropala o božiču. Eden je bil ubit, drugi pa ujet na Krstov (križev) dan in ljudje zaradi tega modrujejo: Zločin na Krstov dan, kazen na Krstov dan.

Razbojnik Maričević je že dolga leta hajdukoval po šumadijskih krajih. Njegov

oče, ki živi v veliki revščini v beograjski okolici, je pripovedoval, da ga je sin zapustil že pred 23 leti in da ni več dal glasu od sebe. Pač pa je oče že marsikaj slišal o njegovih krvavih zločinih. Maričević je bil tolovaj najokrutnejše vrste. Ignjatijević, ki je star komaj 29 let je bil sprva njegov pomočnik, hajduški pajdaš pa vele tretje leto. Na rop ga je Maričević vzel prvič s seboj avgusta 1935. V oraškem srezu sta si izbrala za žrtev kmeta Nikolija. Maričević je naročil svojemu pajdašu:

— Ta ima dosti denarja. Glej, da mi izsišiš denar, jaz bom pa samo opazoval, da vidim, če si sposoben za naš posel.

Ko sta razbojnika prišla v Nikolićevo hišo in zahtevala denar, je Nikolić takoj prinesel 12.000 Din.

Zahteval sem več, pripoveduje Ignjatijević, in ker ni dal, sem ga trinajstkrat zbedel z nožem. Potem sem mu našel žerjavice pod boso nogo in premlatil sem ga s puškinnim kopitom. Denarja pa ni dal. Vso hišo sva premetala, a denarja ni bilo. Maričević je bil z menoj zadovoljen. Tako sem prestal svojo hajduško preizkušnjo.

Mirno je pripovedoval še o nekaterih drugih zločinih, mrtve pa dosledno piše na Maričevićev rovaš. Tudi starega čudaškega bogataša Uroševića v Arandjelovcu sta pred meseci izropala in ubila. Ignjatijević zatrjuje, da ga je ubil njegov tovariš. Bajne sta tolovajja našla pri svoji žrtvi samo 6.000 Din. Veliki zakladi v Uroševićevi hiši so baje navadna bajka.

V Komnenovićevo hišo sta imela tolovajja dve kompletni orožniški opremljeni, več samokresov ter precej denarja in zlatnine. Ignjatijević je nosil na prsih v vrečici netopirjevo perut. Po stari vraži varuje to človeka pred kroglo. Svoj talisman je izročil podnaredniku Zivanoviću z besedami: Z menoj je zdaj gotovo, nosi ti to-le, močve ti bo koristilo!

V jasniškem srezu je bilo že več razbojnikov in vsi so po nekem naključju izgubili glavo v kačerskem srezu. Tako je bil tam leta 1894 ustreljen hajduk Kuz-

manović, na čigar glavo so bili razpisali 10.000 Din. Hajduk Miloš Lazić je bil ubit leta 1893, hajduk Zečević pa l. 1896. V Bosutu so pred kakimi 50 leti ustrelili tudi razbojnika Petra Destića.

Matineja kina Sloge
Komična opera, v kateri kraljujeta
Stan Laurel in Oliver Hardy
FRA DIAVOLO
Bomba smeha!
DANES ob 14.15
Cene 3.50 in 5.50 Din.

Smrt zaslužnega moža

Ljubljana, 22. januarja. Nepregledna vrsta prijateljev in znancev je spremljala pokojnega Jožeta Kovića na draveljsko pokopališče. Z njim je legla v grob stara šišenska korenina. Kakor v mladih letih, tako je Kovića do zadnjih dni čislala vsa velika Šiška. Odkrit,

plemenit značaj, vnet za pravico, veder in duhovit družabnik, obdarjen z veliko prirodno inteligenco, tak je bil pokojni Jože Kovič.

Zaradi bolezni je moral opustiti dobro idočo obrt, naka je dobil službo pri mestnem magistratu. Do svoje upokojitve je služboval kot šolski sluga na šišenski šoli in priljubljen je bil pri učitelstvu in mladini. V službi je bil zelo vesten, skrbel pa je tudi za duševno razvedrilo. Največ ga je našel pri šišenski čitalnici, katore ustanovni član je bil. Tudi pri šokolu je deloval z vso svojo številno družino, 33 let pa je bil član gasilske organizacije. Za državljanske zasluge je bil odlikovan z zlato kolajno.

Vso skrb je posvetil svojim otrokom in jim pomagal do uglednih poklicev. Tako je najstarejši sin Jože glavni režiser gledališča v Mariboru, Pavle je pri istem gledališču igralec, dva sta učitelja, dr. Franček je zdravnik ljubljanskega OUZD, itd. Po smrti svoje žene in skrbne matere je živel le za svojo družino, za svojih osem otrok, ki obkokujejo zdaj najboljšega očeta. Čast njegovemu spominu!

Tragična smrt kočevskega krošnjarja

Kočevje, 22. januarja.

Kočevska zemlja je zaradi kraškega sveta eden izmed najubožnejših delov slovenske zemlje. Zato ne more prehranjevati svojega prebivalstva. Industrije ni toliko, da bi mogla zaposliti vse roke, zlasti odkar je kočevski rudnik skrčil obrat na minimum. Največ za lužka je že v krošnjarenju in včas zimo odhaja s krošnjami v svet nekoliko stotinj Kočevjarjev. Največ zaslužka imajo v Nemčiji, ki gre temu žaljnemu nemškemu otoku v vsakem oziru zelo na roke.

Marsikateri krošnjar je že rešil svoje gospodarstvo z zaslužkom pri krošnjarstvu. Povprečno zasluži v eni zimi, ko ni doma nobene zaposlitve, krošnjar v Nem-

Vse je pripravljeno

in vse je namenjeno vam, ki boste drevi obiskali prireditev Jadranske straže na Taboru, večer v narodnih nošah. Dvorana je dobila svojevrsno, enostavno, a učinkovito okrasje. Do večera pa se bodo še napolnile zaloge v šotorih, da bo mnogo izbiere v prizgikih, sladkosti in pijačah. Pričetek bo ob pol 21. v revijo narodnih noš, naka se bo s kraljevim kolom začel razvijati plesni red, ki bo vsem ustrejal. V glavni dvorani bo igrala godba »Sloge«. Priporočamo, da si vstopnico zagotovite že dopolodne v pisarni JS v palači Ljub. kreditne banke.

čiji 26.000 Din. Zgodi se pa, tudi, da znaša ta zaslužek celo 50.000 Din. Seveda pa niso vsi tako srečni, da bi sicer brezkoristni pozimski čas tako uspešno izrabili.

Lani na zimo je šel z ostalimi kočevskimi krošnjarji v Nemčijo tudi posestnik Petchauer iz Šalke vasi. Krošnjarenje mu je šlo uspešno izpod rok. Pa si je želel nekaj dni odmora med svojci v Jugoslaviji, katerim je prinesel še nekaj zaslužka. Želja za zaslužkom mu ni dala, da bi predložil ostal doma, toja ta pot je bila zanj usodna. Kmalu, ko je v Münchenu zapustil vlak, ga je na nekem prelazu dohitela smrt. Hotel je prekorati čisto, pri tem pa je po neprevidnosti prišel pod kolesa. Po kratkih trenotkih je izdihnil v Nemčiji, kamor je prišel z novoletnega odmora samo umret. Bodi mu blag spomin!

Zadušil se je v dimu

Radovljica, 22. januarja.

V Novi vasi pri Radovljici je 67letni preužitkar Andrej Mušan, po domače Vrtnikar, prišel v nedeljo ponoči židane volje domov. Zakuril je v gasperček ter zadelmal. Nesreča je hotela, da so se med tem, ko je mož trdno spal, vnela drva in suhljad okrog pečice, nato pa še tla sama. V sobi nastali ogenj bi bil gotovo upopelil hišo, če ne bi bilo vse tesno zaprto, zaradi česar se ogenj ni mogel razviti. Bilo pa je v sobi le toliko dima, da se je v njem Mušan zadušil. Zjutraj so ga našli sedečega na kovačcu. Verjetno je, da si je hotel možak kako pomagati, a je bilo že prepozno, da bi se mogel odpreti okno in poklicati ljudi.

Njegovo smrt je prva opazila hišna gospodinja, ki je hitela v klet in videla nad seboj luknjo. Skozi katero se je hudo kadilo. Šla je v Mušanovo spalnico, ki je bila zavita v gost dim. Drva, ki so tlela, so prežgala v teku noči pod in je tako nastala luknja, ki je opozorila gospodinjino na nesrečo. Preužitkarja so skušali obuditi, a je bilo že prepozno.

Matineja kina Uniona
DANES ob 14.15 uri.
Mala, popularna ljubljenska sveta
SHIRLEY TEMPLE
v filmu ljubke nežnosti **Šanghai, New York, Pariz**
Cene 3.50 in 5.50 Din.

Najstarejša Gornjegrajkanka je umrla

Gornji grad, 22. januarja.

Dne 19. t. m. je umrla najstarejša Gornjegrajkanka v Pobrežnikovi hiši bivajočja ga Jožefa Kranjčeva, splošno znana pod domačim imenom Hodelkova mama, ki je izpolnila letos 92 leto. »Jutro« je prineslo pred dvema letoma ob priliki njene

90letnice članek in njeno sliko, česar se je pokojnica pristrčno veselila, zlasti še, ko je njeno sliko objavila tudi pri nas med ljudstvom priljubljena »Domovina«. Pokojnica je bila menda druga najstarejša ženska v vsem gornjegrajskem srezu. Starjši je le neka 98 let stara ženska v solčavskih hribih, ki se še čvrsta bliža stoletnici.

Rajnka je bila poročena z že davno pokojnim Jožefom Kranjcem. Imela sta šest otrok, izmed katerih štirje še živijo, med njimi hčerka Marija, poročena z uglednim graščinskim nadzornikom g. Parišem v Gornjem gradu. Pokojnici bodi ohranjen blag spomin, žalujočim naše iskreno sožalje!

Vlom pri »Vinocetu«

Ljubljana, 22. januarja.

Pri tvrdki »Vinocet«, ki ima tvornico vinskega in spiritejnega kisa na Viču, je bil ponoči izvršen precej drzen vlom in s tatovi je izginita množica raznovrstnega plena, da trpi predvsem tvrdka, deloma pa tudi njeni uslužbenci za nekaj dobrih tisočakov škode. Tatovi so vdrli najprej v sodarsko delavnico, odkoder so pobrali za blizu 2.000 Din sodarskega orodja, pa tudi več delovno obleko in dežnike, ki so jih delavci hranili v nji. Za tem so odprli še garažo, iz katere so odpeljali kolo, last tvrdke, več cevi za avtomobilne pnevmatike in še nekaj drugih predmetov. V delavnico in garažo so prišli vlomilci na ta način, da so s sekirami, ki so jo posekali ob drvarnici, kjer se cepijo drva, previdno očistili okenske okvire s šipami vred. Na koncu pa so s ponarejenim ključem odprli še kokošnjak, v katerem ima soproga obratovodje g. Hofreiterja celo majhno farmico plemenitih leghorn in odnesli 13 kokoši s petelinom vred.

Ko bo domači davi opazili posledice nezahelenega nočnega obiska in poklicali policijo, za storilci ni bilo sledu. Najprej je padel sun na cigane, ki se že delj časa klatijo po viški okolici, da so podnevi in ponoči v nadležno ljudem, nekatera znamenja pa dajejo slutiti, da je mormal biti na delu nekdo, ki razmere pri tvrdki dobro pozna.

Pestani in ostani član Vodnikove družbe!

Pota in smotri medicine

Pod okriljem ljudske univerze je v sredo zvečer predaval upravnik ženske bolnišnice prof. dr. Alojz Zalokar v mali filharmonični dvorani o potih in ciljih medicine. Iz zanimivih izvjavani, ki so privabila lepo število poslušalcev iz strokovnih in lajskih krogov, povzemamo v naslednjem nekaj glavnih misli:

Kakor vse naše javno delovanje, tako stoji tudi medicina pod vplivom in vodstvom nekaterih ideoloških stremeljenj. Ideje, ki vodijo medicino v njenem teoretičnem in praktičnem delu se dajo najbolj nazorno prikazati s tem, da si ogledamo različne tipe zdravniškega dela. Shematično se da zdravnike uvrstiti v 4 tipe. Najbližji pojmovanju lajka je oni zdravnik, ki se peča direktno z lajšanjem in zdravljenjem človeškega gorja, ki izvira iz bolezni. To je tip zdravnika v prvotnem pomenu besede, je tip zdravnika individualista. Druga tip zdravnika je higienik, ki mu ni toliko mar individualno trpljenje, ampak se bavi z nalogo, da reši večje skupine pred okuženjem. Nastopati mora pogosto z vso avtoriteto oblasti in je zato v bistvu uradnik. Njegov delokrog se je v prejšnjih časih označeval kot sanitetnopolicijska služba. Tretji tip zdravnika studira statistiko, proučava sociologijo, išče izvora bolezni v socialnih razmerah in skuša vzdigniti zdravstveno stanje s socialnimi ukrepi. Pravimo mu socialni mediciner. Četrty tip zdravnik vidi v poedincu samo rezultat od pra-

vekov podedovanih dobrih in slabih duševnih in telesnih lastnosti. Njegov cilj je koristiti narodnemu zdravju na ta način, da goji in pospešuje podedovanje onih lastnosti, ki usposablja narod za življenjski boj. To je evgenik ali rasni higienik.

Ideologije, na katerih ti tipi slonijo, so humanitarne, strokovno higienskega, socialnega in biološkega značaja. Humanitarne ideje so že od pamtiveka usmerjale zdravnika in dajale njegovemu delu vsebino. Najpopolnejši predstavnik teh idej je Kristus, ki iz usmiljenja pomaga bolnikom in trpečim. Po njih se ravna oni idealni zdravnik, ki je po mnenju znamenitega Virchowa zagovornik bednih in ponižanih. Tem smotrom služijo mnogobrojne znanstvene ustanove, predvsem bolnišnice in hiralne. Njihove naloge so skrbstvenega pomena.

Higieni so pomogle do veljave vede o nalezljivih boleznih. Spoznanje, odkod prihajajo one škodljive organske snovi, ki povzročajo nalezljive bolezni, je dalo podlago vsem onim higieničnim predpisom, ki nas učijo, kakšni morajo biti zrak, voda, stanovanje, prehrana itd., da ne ogrožajo našega zdravja. Načini, s katerimi nas huda higiena obvarovati, dostikrat niso v skladu z osebnimi željami in nagnjenji. Poedinec se mora ukloniti, četudi nerad, da se človeštvo reši. Tudi ta ideologija ima namen koristiti poedincu, toda njena pota vodijo preko posameznika k višjim skupinam.

Oddaljevanje od primarnega humanitarne naza je bolj jasno očitje ideja socialne medicine. Ko so Marx, Engels in drugi prepoznali svet s svojimi nazori o materialnih zakonih človeškega družabnega življenja, so dali obenem podlago novi smeri medicine, tako imenovani socialni medicini. Ta je odkrila, da marsikateri boleznik, ki napadajo večje skupine ljudi, izvirajo iz socialnih razmer, iz boljše ali slabšega gospodarskega stanja, iz poklica, načina skupnega sožitja itd. S temi sociološkimi odkritji je spoznala, da marsikaterih boleznih ne moremo dovolj uspešno zatirati samo z zdravljenjem poedincev, in z individualnimi higienskimi ukrepi, pač pa da jih lahko uničimo s socialnimi reformami. Namesto zdravil, injekcij, serumov itd. naj se izrabijo socialna sredstva. Iz nje je tako nastala socialna terapija — socialno zdravljenje.

Menih Gregor Mendel je v skromnem zatišju samostanskega vrta odkril zakone, po katerih se podedujejo lastnosti. Na njegovem odkritju se je dvignila mogočna stavba znanosti o podedovanju in na njej je zrastle nova zdravniška ideologija — evgenika ali rasna higiena. Ta vidi rešitev človeštva v tem, da se premlisuje in po znanstvenem načrtu prepreči podedovanje vseh onih slabih lastnosti, bolezenskih in drugih, ki grozijo oslabit človeški rod in ga zapeljati v propad ali degeneracijo. Ob enem pa ta nauk zahteva, naj isto tako smotro gojijo one lastnosti, ki dajejo narodu telesno in duševno moč. Tudi tem idejam je moral individuum žrtvovati svoje osebne želje. Kdor je po svojih predni-

kih obremenjen, naj ne stopa v zakon in naj ne poraja potomcev, ki bodo po njem prejeli iste slabe lastnosti in nagnjenja. Kdor sam tega ne razume ali kdor se tem zahtevam noče ukloniti, tega naj narod z zakonitimi sredstvi prisili k temu. Če ne gre drugače, se mora pustiti sterilizirati.

Kakor tipi zdravnikov tako tudi te različne ideologije niso strogo oddeljene druga od druge. Popolnoma samosvoja ni nobena, med vsemi so mejni pasovi, kjer se individualno naziranje približuje socialnemu in biološkemu, kjer se praktični nauki vseh zlivajo v eno smer. Končen namen, obvarovati človeštvo pred zdravstvenimi škodami in okrepi ga za življenje, je vsem skupen. Poudarki ležijo na načinih in potih, kako naj se človeštvo temu cilju približa.

Primerno temu, kateri ideologiji se priznava prednost, je organizirana tudi zdravstvena služba po različnih državah. Socialistične države upajo, da bodo z nauki socialne medicine in z delom socialne terapije več dosegli, fašistične in nacionalistične države polagajo večjo važnost na biološko smer. V Nemčiji tvori podlago zdravstvenim naporom »Gesetz zur Verhütung erbkrankten Nachwuchses«, ki je urejen popolnoma po naukih evgenike in se prilaga tudi onim specifično nemškimi nazorom, ki vidijo v gotovih rasah vse potrebne vrline.

V naših skromnih in nediferenciranih razmerah se je zaenkrat najmočnejše uveljavila smer socialne medicine. Zdi se pa, da se bo morala izpopolniti z izsledki biološko orientirane medicine, da bo morala krepkeje poudariti evgenično idejo,

„VII. Reprezentančni akademski tehnični ples“ Pod pokroviteljstvom Nj. Vel. kralja Petra II. Kazino 30. januarja

Domače vesti

Uganka

Glavni organ slovenske katoliške akcije objavlja v številki od 22. t. m. v enem odstavku: „... Politična javnost se za JNS dosti več ne zanima, ker med narodom sploh nikogar več ne predstavlja... JNS skriva sedaj svoj obraz v masko, samo da bi je narod več ne spoznal...“

* Rumunski državljani: rojen leta 1916, ki stalno biva v dravski banovini, se pozivlje, da se zaradi rekrutacije javijo od 1. do 5. februarja 1937 pri kr. rumunskem poslanstvu v Beogradu in prineso e seboj: 1.) uverenje o državljanstvu ali polni list, 2.) krstni ali rojstni list, 3.) šolsko spričevalo.

* Dva mlada slovenska beguna v Zagrebu. Na zagrebški policiji sta se večera; zglasila vojena Franc Jovan iz Slovenigrada star 17 let in 15-letni Rudolf Rebrnik iz Celja. Dejala sta, da se jim je doma slabo godilo in da sta se odpravila v svet. V Zagrebu jima je zmanjkalo sredstev in zato bi rada nazaj domov. Na policiji so oba mlada Slovenci pridržali in ju bodo čimprej poslali v Celje.

* Splitska ladjedelnica bo zgradila dva nova parnika za 17 milijonov. Jadranska plovska gradnja dva nova parnika in z ladjedelnic v Splitu je že podpisana pogodba o graditvi. Graditev bo trajala blizu leto dni in bosta nova parnika stopila v prometno službo že v sezoni 1938. Zgraditve obeh parnikov bo s popolno ureditvijo vred stala okrog 17 milijonov. Nova parnika bosta lahko sprejela po 500 potnikov.

* Svinjka noge reže blagajne. V Zagrebu se spet udejstvujejo spretni vlomilci, ki režejo močne železne blagajne kakor da bi bile iz lepence. »Svinjka noge« se je zdaj z veliko spretnostjo in tudi z velikim uspehom udejstvilo v poslovnih prostorih delniškega trgovskega društva Hag na Washingtonovem trgu. Vlomilci so se spravili nad veliko železno blagajno ter od vrha do tal razrezali dve njeni steni. V blagajni je bilo 53.000 Din. Razen tega denarja niso ničesar odnesli. Zanimivo je, da so se lotili največje in najmočnejše blagajne, čeprav so bile v

iz Ljubljane

u— Dr. Petr Zenkl je ob svojem obisku v Ljubljani poklonil županu dragoceno knjigo reproduciranih slik Jaroslava Šetelika, razrovnstnih motivov iz mesta Prage; to je mogočna reprezentativna knjiga mesta Prage. Poleg tega pa še več drugih knjig, ki razpravljajo o gospodarskih in upravnih komunalnih vprašanjih, o statusih različnih čehoslovanskih mest, kot Brna, Prage, Olomouca itd. Knjige bodo lep prispevek za novo strokovno knjižnico na magistratu. Dr. Petr Zenkl je svojo naklonjenost mestu Ljubljani pokazal v polni merni in je poleg dragocenih nasvetov glede socialne politike daroval tudi 1000 Din za mestne reveže. Ob tej priliki naj omenimo še, da je podobno literaturo (o francoskih mestnih statutih in o komunalno upravnih ter gospodarskih vprašanjih in o vprašanju urbanizacije) objubil za novo strokovno knjižnico tudi francoski konzul gospod Remérand Gabriel.

ARTIN DRAGÉES SREDSTEV ZA IZTREBLJENJE JE MNOGO Resnično, lahko, normalno izpraznenje omogočajo ARTIN — DRAŽEJE Dr. WANDERA Dobivajo se v vseh lekarnah v škatlicah po 12 dražeje Din 8.— in v vrečkah po 2 dražeje Din 1.50. Ogl. reg. pod S. br. 22115/33.

u— Pravilna narodna noša. Društvo »Naša skrinjca« hoče med narodom obuditi smisel za narodne starine in jih ohraniti čiste in nepokvarjene. Zato ima v naobrti, da izčisti naše narodno blago vseh tujih primesi in povzdigne vse tisto, kar je v narodnem blagu lepega in resnično našega. Događa se, da segajo tujci po našem blagu, ko sami nimamo več smisla zanj, in ga prodajajo za svoje z velikimi dobitki, po njih pa segamo potem sami, kakor da je naše blago iz tujevih rok več vredno in imenitnejše. V četrtek zvečer je omenjeno društvo priredilo v franciskanski dvorani nekaj propagandni večer za naše narodne noše. Govoril je g. prof. Saša Santel in nato se ga. Šarčeva. V nekoliko hladni dvorani in s precejšnjo zamudo, ko je društvo zabavalo poslušalce pred pričetkom z izvajanjem narodnih pesmi na gramofonskih ploščah, je govoril prof. Santel o pomenu naše narodne noše, ki je najraznovrstnejša v Evropi. Zavračal je tirsko in bavarske vplive. Tudi odprti dežniki ob lepem vremenu so neprimerni. Narodna noša ne sme biti fantazijski kostum, ampak mora kazati lastnosti pokra jine, iz katere je izšla. Potreben bi bil v solah narodopisni pouk, da se povzdigne kmetiška narodna umenost, ki je izvirna in brez modnih vplivov. Ohranila je svojo starinsko častitljivost in pristnost še danes. Več uvaževanja bi zaslužila etnografija in folklor, ki ju preveč zanemarjamo. Prof. Šk in prof. Grebenc sta nam v tem pogledu mnogo odkrila. Nagelj, rožmarin in rožmarin niso izvorni narodni motivi, ker so nemškega izvora, toda narod jih je privzel za svoje. Mnogo bi odkrilo še neizdano delo prof. Grebenc. Prof. Santel je pokazal nekaj pristnih narodnih noš iz različnih slovenskih krajev od Valvazorjevoga časa do danes. Ga. Šarčeva pa je pokazala, kakšna same biti in kakšna ne sme biti narodna noša. Zanimivo so bile slike, na katerih je pokazala več vzorcev, kako je mogoče lepote narodne noše prilagoditi modi. Oba govornika je občinstvo nagradilo s prisrčnim aplavzom. Žal je bil obisk za tako narodno obrambno akcijo nekoliko pizeh.

u— Filozofsko društvo v Ljubljani bo imelo drevi ob 18. razgovor o svojem zadnjem predavanju (Determinizem in fizikalna slika sveta). Razgovor bo na univerzi v predavalnici 77. (I. nadstropje desno). Vabljeni vsi, ki se zanimajo! — V soboto, 30. jana, vsi, ki se zanimajo! — V soboto, 30. t. m. ob 18. pa bo društvo imelo v filozofskem seminarju na univerzi J. redni občni zbor. Morebitne predloge je treba predložiti št. društvenemu odboru najkasneje tri dni pred občnim zborom.

u— Lutkovni oder v Šiški bo igral danes popoldne ob 15. uri lutkovno predstavo »Vragov svaka«. Igra je akrobno pripravljena in bo nudila mladini dovolj užitka. Stariji, pripelje svoje malčke.

u— Čehoslovška Obee v Ljubljani bo priredila jutri v Narodnem domu ob 16. predstavo lutkovnega gledališča. Na sporedu pravljica igra »Zlati cvet«.

u— Slavni violiniist Vaša Pfhoda koncertira v Ljubljani v petek 5. februarja ob 20. v veliki filharmonični dvorani Vaša Pfhoda uživa svetovno sloves in je naš koncertni publik; dober znanec iz prejšnjih njegovih koncertov v Ljubljani. Podrobnosti sledi.

u— Predavna družba »Naša skrinjca« o naših nošah se ponovi danes in jutri ob 4. popoldne in ob 8. zvečer. In sicer po polovici cenah v prvi vrsti za šole. deloma tudi za javnost v modernaj frauč. dvorani Predava g. prof. Santel in g. Šarčeva. Vhod v dvorano franč. pasaja levo prva vrata. prodaja vstopnic zadnja vrata.

u— XIII. poljudnoznanstveno predavanje Prirodoslovnega društva. G. dr. Robert Neubauer, primarni zdravilščina na Golniku, bo predaval o vedaletni medicine. Predavanje bo v torek 26. t. m. ob 20. v dvorani Delavske zbornice. Vstopnina 6, 4 in 2 Din.

u— Prvo nagrado je prisodila ameriška akademija umetnosti med igralci Charlesu Laughtonu, ki smo ga v Ljubljani videli že v nekaterih velikih filmih. Grd je in demomonko silen, kakor da je rojen za širana. Zato pa karakterne vloge, ki bi se komu drugemu izmislile, podaje z izredno mogočno stvariteljsko močjo. V velikem filmu »Upor na ladji Bounty« glumi kapitana Bligha. Že po njem vem je film na dostojni višini. Potem pa pripomorejo še izbrani igralci Clark Gable, Franchot Tone in krasne eksofitne igralka, da zremo v Ljubljani filmsko delo, ki je za »Ben-Hurjem« menda največje, kar jih je ustvaril Metro—Goldwyn—Mayer. Veljalo je težke milijone. Dejanje je res zanimivo in filmska obdelava prvotna, povrhu pa ima delo v precejšnji meri tudi značaj kulturnega filma, ker nas seznanja z malo znanim življenjem v južnih krajih. Včerajšnja premiera je zbudila vso pozornost.

u— Pokojinski zaklad za zdravniške vdove bo imel svoj občni zbor v nedeljo 31. t. m. ob 14. v restavraciji Štrukelj. Vsi člani so vjudno vabljeni.

u— Zveza blaginjskih zdravnikov v Ljubljani bo imela svoj občni zbor v nedeljo 31. t. m. ob 15. v restavraciji Štrukelj. Vsi člani so vjudno vabljeni.

u— Zadnji dve predstavi uspele komedije »Popelga nevesta« bosta v nedeljo 24. t. m. Popelganska predstava, ki je namenjena zlasti okoličanom prične ob 15. večerna pa točno ob 20.15. Kdor se želi enkrat počisto nasemejati, naj si ogleda to veselo in duhovito igro.

u— Lovci opozicejanci! Družabni večer s predavanjem bo v četrtek 28. t. m., ob 20. v restavraciji glavni kolodvor.

u— V prvi polveč februarja bo koncert Adamitvih orkestralnih del, ki ga priredila Glasbena Matja Ljubljanska in radio oddaja postaja. Koncert bo v veliki filhar. monični dvorani.

u— Matineja ZKD. Danes in jutri predvaja Zveza kulturnih društev v Elitnem kinu Matice prekrasni zgodovinski film iz XVIII. stoletja »Carica Katarina« v naslovni vlogi Marlene Dietrich. Primer carice Katarine je v svetovni zgodovini edinstven kakor je bila edinstvena pot od akromne pomske princeze do mogočne carice vseh Rusov. Tako je morala Marlene Dietrich ustvariti trojni lik žene; navno dekle, razočarano ženo, mogočno vladarico. Da se ji je to potrosilo in da vse laskeve očne niso bile pretrpane, se boste lahko prepričali, če si ogledate »Carico Katarino«. Še več: pred Vami se bo razgrnila vsa doba prosveteljnega absolutizma, ki je prinesel z zapada dobil na vzhodu Evrope čisto svojstven izraz. Torej vsi v Elitnem kinu Matice danes ob 14.15 ali pa jutri v nedeljo ob 10.30 z dopolnilnim programom pri matinejskih cenah Din 3.50 in 5.50.

u— Z metuljico po logu... »alias.ma. škarada Ljubljanskega Sokola«. Izvedli smo, da so za to zabavo na pustni torek vse priprave že v teku. Pridne roke pri Sokolu pripravljajo vse, da se bo pretvorila telovadnica v Narodnem domu v ljubek log, na katerem se bodo zbrali na svoj pir metuljčki bizarnih oblik in bajnih barv; pripravljeno pa bo tudi kebrčkom in hroščem najprejstnejših barv, da ob ljubki godbi čmriljev in murnov zaplesajo svoj ples ljubek log. Najlepše cvetke pa bodo dale logu bohoten okvir. Ves čar je pustne noči bo lahko opazoval tudi navadni zemljan, do umel ga pa bo samo ani smrtnik, ki bo tudi sam temu večeru primerno oblačen. Pripravite torej primerno oblačilo.

u— Ni bil zraven. Včeraj smo na tem mestu kratko poročali otem, kako hitro je uspelo organom kriminalnega oddelka izslediti tatove radijskega aparata, ki je v torek popoldne izginil iz nekega stanovanja na Dobromarnski cesti. V zvezi s to zadevo smo zabeležili tudi ime 20letnega ljubčavničanskega pomočnika Maksa Justina s Tržaške ceste 36, ki smo mu pa s tem — pač zaradi prenehanja informacij, dobljenih na policiji — napravili krivico. Maks Justin je imel z vso rečjo samo toliko stika, da ga je eden izmed vlomilcev naprosil, naj mu shranji neko ukradeno stvar. V dobri veri, da gre za pošteno blago, mu je v resnici ustregel, a ker s tatvino samo niti posredno niti neposredno ni imel nikakršnega opravka, so ga na policiji takoj po kratkem zaalisanju izpuštili.

u— Za zimsko pomoč. G. A. Ebenspanger, veletrgovec v Ljubljani, je daroval za zimsko pomoč akcijo mesta Ljubljane 500 Din.

u— Danes ob 20. bo venček plečnih vaj SK Svobode in SK Grafike v veliki dvorani Delavske zbornice. Vabljeni vsi prijatelji plesa in sporta!

u— Disciplinsko sodišče za mestne uslužbence. V disciplinsko sodišče za mestne uslužbence je banska uprava imenovala g. sroškega načelnika, magistratnega direktorja, predstojnika mestne policije, ravnatelja Ljudske posejilnice, faktorja Mohorjeve tiskarne Krofliča in odvjetnika dr. Voršiča, mestni svet pa je izvolil še gg. dr. Škoberna, tiskarnarja Martinčiča, dr. Hodžarja in prof. Bitenca.

KINO MATICA. Največja in najdržajša pomorska pustovalščina vseh časov v lager filmu sezona! REVOLTA NA BRODU BOUNTY (Vedilim v nemškem jeziku) CHARLES LANGTON — CLARK GABLE FRANCHOT TONE Zaradi ogromne dolžine filma se vrše predstava ob 16., 18.30 in 21.15 uri

KINO SLOGA. Premiera zabavne in izredno vesele opere, polne humorja, petja in pustovalščini! CARDAS (Njena razposajena noč), v g. vlogah IRENE ZILACHY — MAKSS HANSEN TIBOR HALMAY

KINO UNION. Willy Forstova najnovejša filmska umetnina BURGHEATER WERNER KRAUSS — HORTENSE RAKY OLGA CEHOVA — WILLY EICHBERGER HANS MOSER Predstave v drugih kinih razen Matice ob 16., 19.15 in 21.15 uri

u— Za povzdigo tujeskega prometa. Mestni svet celjski je na svoji zadnji seji sklenil, da se novi planinski dom pri Celjski koči, ki se ni dograjen, proda Higienickemu zavodu v Ljubljani. Celjska kočica pod Tovstom je izredno priljubljeno izletišče, ki ga tako radi posejajo Celjani in tujci, zlasti iz Zagrebčani. Zaradi navala obiskovalcev je postala Celjska kočica že v poletnem času pretrota. Ta nedostatek pa se še prav posebno občuti v zimskih mesecih, ko se razmahne smučarski sport. Treba je vedeti in si tega dejstva ne smemo prikrivati, da naša mladina ponajvečkrat nima niti časa, še manj pa potrebnih denarnih sredstev, da bi obiskovala oddaljene smučarske terene v Savinjskih planinah. Da bi tem novo nastalim potrebam zimskega sporta in tujeskega prometa bilo ustrezno, je prejšnji mestni svet celjski začel graditi nov planinski dom v neposredni bližini doseganja Celjske koče. Ta dom pa je sedaj mestni svet obnem z 18.000 kvadratnimi metri zemljišča prodi Higienickemu zavodu v Ljubljani v namene, katerim bo ta zgradba na tem mestu pač slabo služila, mestu Celju pa je s to prodajo v tujkoprometnem pogledu zadan težak udarec, ki ga Celjani težko razumemo.

u— O jadralnem letalstvu. Željni smo, da tako znameniti panogi tehnike in sporta, bo predaval v ponedeljek 25. t. m. ob 20. na Ljudskem vseučilišču v risalnici meščanske šole strokovnjak g. dr. inž. A. Kuhelj, docent na ljubljanski univerzi.

u— Vsi rezervni oficirji iz Celja, ki so zaprosili za železniške legitimacije, naj jih čimprej dvignejo pri vojaškem oddelku mestnega poglavarstva.

u— Iz St. Pavla pri Prebrodu nam pišejo: Ze pred 6 leti je bilo sklenjeno, da se odveri v Matkah podružnična šola, kar je mnogo šoloobveznih otrok zelo oddaljenih od šolavenske šole in je prebivalstvo samo zahtevalo novo šolo. Zadeva leži v Ljubljani — na podružnično šolo, ki je ni pa je bil imenovan učitelj. Šola v Marji Reki nad St. Pavlom je zaprta že od 1. septembra, ker je brez učiteljske moči.

u— Ali se pojdemo smučati? Letošnja zima smučarjem ni naklonjena. Snega ni dovolj, da bi omogočil gojitev belega sporta tudi po nižjem pogorju. Pač pa je zima obdarila višje gore s prelestno, belo odejo. Sneg je bil tudi na višinah vse čas od božiča skorajen in trd, pravi »beton«. To smučarjem ni bilo po godu. Odkar je pred tednom dni zapadlo nekaj novega, suhega snega, pa so se razmere na mah spremenile. Kamorkoli se povzpneš nad 1000 m nadmorske višine, najdeš idealen prišč. V višini nad 1000 m obvladujejo namreč nizke temperature, približno 5 pod ničlo, in to zagotavlja izvrstne sneg in idealno smuko. Poročilo z Mozirске z dne 22. t. m. pravi: mirno 5, mirno in sončno, na stari podlaci 30 cm prišča, smuka idealna, omogočene so smučke ture po večji Golčki planini in okoliški kočici na Smrekovcu. Tudi pri Celjski koči je nekaj snega; na 6 cm zmrznjene podlage je 4 cm prišča, seveda samo v senčnih legah. Smučarji, ki so bili v četrtek pri Celjski koči, so bili s smuko zelo zadovoljni.

u— Tiskovna napaka se je vrnila včeraj v notico o izpitu g. Dušana Benčana iz Celja. Pravilno se mora glasiati da je napravil g. Benčan izpit za poročnika (in ne pomočnika) trgovske mornarice.

u— 966 brezposelnih (773 moških in 193 žensk) je bilo prijavljenih pri celjski borzi dela 20. t. m. nasproti 849 (664 moškim in 185 ženskam) dne 10. t. m.

u— Kino Union. Danes ob 16.30 in 20.30 v celofilm »Boheme« z Gertrudo Lawrencovo in svojimi točniki.

KINO METROPOL, prinaša danes ob 18.15 in 20.30 »SCHUBERT PRI TREH MLADENKAH« in najnovejši zvočni tednik. Ob 16. uri matineja »RENDEZVOUS«.

Iz Maribora. u— Ribafov večer. V četrtek zvečer je bil v zgornji dvorani Narodnega doma pietetni spominski večer dr. O. Ribafa ob 10-letnici njegove smrti. Uvodne besede je spregovoril predsednik »Jadrana« dr. Fornazarič, ki je naglašal pomog dr. Ribafovega vsestranskega, koristnega delovanja v Primorju, kakor je glavni govornik g. R. Goluh v izbranih izjavah prikazal podobno neutrudno delavnega, bistroumnega in neustrašnega prvobornega triaskih Slovencev za politične pravice kulturni napredek in gospodarsko osamosvojitve primorskih Slovencev. Ob zaključku lepo uspele spominske prireditve, ki sta jo organizirali tukajšnji emigrantski društvi »Jadrana« in »Nanos« je spregovoril še Nanosov predsednik g. Marino Kralj kakor so združeni pevci »Nanos« in »Jadrana« odpele pesmi »Soča bel...« in »Oj Dobrišče, s čim je bila pietetna prireditve zaključena.

Matineja Z. K. D. Prekrasni zgodovinski film iz XVIII. stoletja. MARLENE DIETRICH: Carica Katarina V ELITNEM KINU MATICE. Danes ob 14.15 in jutri v nedeljo ob 10.30. Din 3.50 in 5.50.

* Počastitev spomina učenjaka Boškovića. Dubrovnik se pripravlja na počastitev spomina svojega glavnega sina, filozofa, matematika in astronoma Rudjera Boškovića ob 150-letnici njegove smrti. Komemoracija bo velika kulturna manifestacija. Ker pa pada 150 letnica Boškovićeve smrti na dan 13. februarja, ko je po navadi v Dubrovniku najslabše vreme, bodo ta dan dopolnile samo naše zadušnice, spominška svečanost pa bo meseca maja. Učenjak Bošković se je rodil 18. januarja 1711 v Dubrovniku, bil je jezuit in umrl je v samostanu Brevi pri Milanu, kjer je tudi pokopan. Med spominskih slavnostjo bodo v njegovo rojstno hišo vzdali spominsko ploščo, odkrili pa bodo tudi kip velikega učenjaka, delo zagrebskega kiparja Kerbića.

u— Led na Dunavu. Ker plavajo po Dunavu velike plošče ledu, je izšla včeraj naredba, da se začasno ustavlja ves rečni promet. Na našem področju je Dunav popolnoma pokrit z ledom pri Golubovcu. Zdaj je na Dunavu led od Regensburga v Nemčiji preko Avstrije, Čehoslovaške in Mažarske, naše države, Bolgarije do kakih 90 km pred izlivom v Crno morje. Vsi transporti, ki so bili dirigirani v dunavska pristanišča, se že odpremljajo po železnikah.

* Bradeško se zmerom izvora oglašja. Za Jožetom Bradeškom, nevarnim vlomilcem, ki je pred meseci pobežnil iz zaporov ljubljanske jetnišnice in ki je doma iz okolice Polhovca gradca, orožniki po vsem Notranjem stalo iščejo sledi, vendar so vsa prizadevanja zaman, čeprav se Bradeško pojavlja z zmerom novimi vlomilskimi podvigi. Ko je pobežnil iz jetnišnice, se je zatekel najprej domov, da se je založil s potrebno obleko in orožjem nato pa se je skrival v gozdu nekje pod Sv. Katarino, odkoder je hodil krasit po hribovskih naseljih. Z zadnje dni je ponovno vlomil v Poljanski dolini, v Lutanah in pri Sv. Joštu nad Horjulom, v eni preteklih noči pa se je pojavil v Dolenjem Logatcu, kamor je že od nekada rad zahajal. Posestniku Jakobu Verbiču je ukradel večjo vsoto denarja in blaga, da mu je prizadejal za dobrih 4000 Din škode.

* Dva uboja po pomoti. V naselju Blečićih pri Tesliću sta brata Mitar in Rajko Babić ubila s sekirami dva svoja sosedca Stanka Ralića in Bogdana Markovića, mence, da sta razbojnika. Brata Babića imata svojo hišo na samem in sta bila že nekajkrat okradena. Zivela sta v velikem strahu pred zločinci. Ono noč je nekdo na vso moč razbiljan po hišnih vratih, brata sta pograbila sekire, odprla vrata ter pričela s sekirami udrihati po dveh temnih postavah. Oba dozdnevna napadala sta se kmalu zgrudila mrtva na tla, potem pa sta brata opazila, da sta po pomoti ubila dva svoja dobra znanca in sosedca. Ralić in Markovič sta nekje praznovala slavo in ko sta vinjena prišla pred Babićevo hišo, sta pričela iz obzornosti razbijati po vratih. Brata Babića sta se takoj po krvavem dejanju nastopila k sodišču.

* Tovarna JOS. REICH sprejema mehko in skrobileno perilo v najlepšo izdelavo.

POJAVA HRIPE PO VSEM SVETU KAKOR VSAKO BROD, TAKO SE JE TUDI LETOS RAZSIRILA HRIPI PO VSEM SVETU. ČASOPISI SO POLNI ČLANKOV, KAKO SE OBVARUJEMO HRIPE, ZLASTI KAKO SE ZDRAVI HRIPI. ZDRAVLJENJA SO RAZLIČNA, TODA ENO DRŽI, DA SE VEDNO POLEG OSTALEGA PRIPOROČA TUDI LAHNA MASAŽA TELESNA NAVADNO NA VEČER V POSTELJI. ZA MASAŽO SE MNOGO PRIPOROČA »ALGA«. NAMOČITE KRPIČO Z »ALGO« IN NALAHNO NADRENETNO VRAT, ČELO, PRSA, LEDJA, NOGE IN ROKE. »ALGA« OSVEŽUJE, JACI. PO MASAŽI JE SPANJE ZDRAVO IN LAHKO. »ALGA« SE PRIPOROČA TUDI KOT ZAŠČITA ZOPER HRIPO, DODAJTE ČASI VODE TUDI MALO ŽLICICO »ALGE« IN IZPLAKNITE VECKRAT NA DAN NOS, USTA IN GRLO. »ALGA« se dobiva povsod, steklenice din 12.—

* Vnetega planice poslednja pot. V njegovi hišici v Retečah so se zbrali vsi, ki so imeli radi Jenka Janka, ki je nastopil v aredo dopolnile svoje poslednje pot. Pogrebne molitve e opravil duhovni svetnik g. Meršelj, v sprevidu, ki so se ga udeležili številni železnitarji, pa so nosili med drugimi ogromen, veneč, spleten iz samih planik, 300 po številu. Pred hišo žalosti, v cerkvi in na pokopališču te pevski zbor bel žalostne, ob odprtem grobu pa je izpregovoril blagopokojnemu upokojeni železnitar g. Bakarič iz Reteč. Poleg Retečanov in številnih ostalih prijateljev in znancev sta se udeležila pogreba tudi staroselski župan g. Ivan Avgustin in njegov prednik g. Anton Hafner Pokojniku, velikemu ljubitelju naših planin, bodi lahka domača zemlja!

* Nenadna smrti dobre matere. V sredo popoldne se je v il na radovljiško pokopališču dolg sprevod. Pokopavali so go. Marijo Resmanovo, ki jo je zadela kap v 53. letu starosti. Pokojnica je legla zvečer k počitku, jutraj pa sta dobila sin in hčerka mamico v postelji mrtvo. Po dolgotrajnem trpljenju je izdihnila sredi svojih ljubih otrok, kajti moža ji je pobrala smrti že pred sedmimi leti. Njena smrt je kruto prizadela vse tri otroke, od katerih je Minka najmlajša in dijalkinja v Kranju. V žalnem sprevodu je bil med drugimi tudi radovljiški župan g. Resman Franc. Rajnki blagi pomini!

* Pri lenivosti črevesja, črevesnem katarju, obolenju danke, odstrani naravna »Franz-Josefova« grenčica zapoko dolnjih organov dobro in naglo. Mnogetletne izkušnje uče. da uporaba »Franz-Josefova« vode odlično regulira funkcije črevesja

* Novi grobovi. Včeraj je umrl v Ljubljani v visoki starosti 90 let trgovski zastopnik g. Jošp Baraga. Pokojni je bil splošno znan in zaveden nacionalist. Pogreb bo v nedeljo ob tričetrti na 17. s Karlovske ceste št. 11 k Sv. Križu. Zavrtna bolezen je ugrabila gospo Zoro Križmanovo, soprogo šolskega učitelja Franceta Križmana v Stari Cerklji pri Ljutomeru. Pokojna je bila po rodu iz znane družine Gregoričevih iz Ajdovščine. Pokojnika blag spomin, žaluznic naše iskrene sozalj!

* škodljiva posledica ledu na reki Tisi. Velike plošče ledu, ki plavajo po reki Tisi, so odnesle brod pri Stari Kanjži, ki je vezal najsevernejši del Bačke z Banatom. Zaradi naglega kopičenja ledu na reki Tisi je bil pontonski most demontiran in spravljen — prezimovaliče, za prevoz potnikov in blaga pa so dali v promet velik brod. Brod je bil sicer privezan, a plavajoče plošče ledu so bile tako močne, da so ga odtrgale in odnesle s seboj. To se je k sreči zgodilo ponoči, ko je bil brod prazen. Zaradi te prometne nezgode pa je zdaj ukinjena vsaka zveza med severnimi deli Banata in Banata.

in izpuščajih — čudovito deluje »BOBKAROVÓ KAMILONÓ MAZLO«

a— Boris Arhipov gostuje v mariborskem gledališču. Na svojem potovanju skozi Jugoslavijo se je ustavil v Mariboru bivši ljubljenski član mariborske opere Boris Arhipov, ki je bil nazadnje prvi lirični bariton bratislavske opere. Odlični gost, ki ga imajo mariborčani še v spominu zaradi njegovega krasnega glasu, nastopi v torek 26. t. m. v nosilni partiji operete »Baron Tren«.

a— Mariborski filatelisti so si na običnem zboru izvolili naslednje vodstvo, ki bo v novi poslovni dobi vodilo filatelistični klub: dr. Boris Modričan, predsednik, Adolf Lunacek tajnik, Ivan Skorec, blagajnik, Zivko in Siferer odbornika. V nadzorni odbor sta izvoljena dr. Vilko Marin in Lojze Strašnik.

a— Prva mednarodna biljadna tekma v Mariboru. Kakor smo že kratko poročali, bo v kavarni Jadran danes in jutri biljadna tekma med najboljšimi igralci grškega biljadnega kluba in izbranim moštvom iz Maribora. Na večeršnjem sestanku igralcev so bili za to tekmo določeni gg. Bender, Obacher, Herman, Lepelj, Boš, Potučan, Jug, Koser in Mešiček. Spored bo naslednji: V soboto ob 18. spejem gostov v kavarni Jadran, od 20. dalje štiri partije, po dve partiji istočasno na dveh mizah.

a— Prijatelj prirode razpuščen. Mariborska policija je večerj zapečatila prosto re podružnice delavskega turističnega društva »Prijatelj prirode«, ki ga je banska uprava razpustila skupno z ostalimi podružnicami v Ljubljani, Celju, Kranju in Trbovljah.

a— S sankami zavozil v ledeno mrzlo Dravo. Med dečo, ki se je sankala ob Pristanu, je bil večerj tudi 10-letni učence Leopold Wallner iz Stolne ulice, ki se je prvokrat pojavil s sankami na Pristanu. Sani so ga zavozile naravnost v Dravo, kjer pa se je Wallner oprjel ledene plošče in pričel klicati na pomoč. Takoj je prišel šofer Alojzij Uranjek, ki stanuje ob Pristanu, in spravil fanta s splavskih veslom na kopno, kjer se je zbralo veliko število ljudi, ki so opazovali razburjen doživetje.

a— Identificiran. Te dni smo poročali o zmruženem mrtvem starčku, ki so ga našli ob cesti pri Oseku v Slov. goricah. Sedaj s oblasti ugotovimo, da je mrtvec identificiran z 60letnim delavcem Francem Habjančičem iz Podlehnik pri Ptuj, ki je na poti iztrpan ter onemogel obležal ter preko noči zmružil.

Opereta na šmarskem odru

Pevsko društvo »Zvon« v Smartnem pri Litiji je med najbolj agilnimi pevskimi udruženji v Zasavju. V predelki sezoni so nam podali dvoje operet: »Kakor stari tako mladi« in »Mežnarjevo Liziko«. Zdej se vneto pripravljajo za vprizoritev operete »Vrag in čevljare« na odru šmarskega Sokola to nedeljo 24. t. m. ob 15. uri. Opereta »Vrag in čevljare« je izšla pred kratkim v tisku. Besedilo je napisal Rudolf Cerar, glasbo pa Danilo Cerar. Dejavnje je prav ljubko, in melodije pevne. Kratka vsebina je naslednja: Vrag posodi čevljarju denar. Po dogovoru pride čez sedem let ponj. Čevljarju se je medtem obrnilo na boljše in se je rešil zadržev. Terjaka-vraga ujamejo v part, ga zvežejo in vržejo čez prag. Seveda je v opereto vloženi še več drugih zanimivosti. Kot solisti sodelujejo najboljši naši pevci in pevke in sicer Cilo Hauptman (Urban), Poldka Filčkova (Marjanca), Anica Novakova (Marička), Rado Kolšek (Tone), Tine Mandelj (sluga Urban), Remec Tone pa vrag.

Režija je v rokah g. Mirka Novaka. pevski part pa je naveličal pevovodja »Zvona« g. nadučitelj Maks Kovčič. Opozorjamo na zadmetvo prireditve domače in okoliško občinstvo.

Odgovor na vprašanje

Iz Maribora nam pišejo: V mariborski rubriki četrtkovne številke se »Slovenec« sročuje, kako je z občinski zbori mladine JNS. Pravi, da so zelo slabo oblikani in da jih menda sploh ni. Priporočamo dopisniku »Slovenec«, naj se pride osebno prepričati, da bo vsaj lahko poročal resnico, katero bi moral »Slovenec« vsaj malo spoštovati. Pošlje naj nam svoj naslov, pa ga bomo povabili, da si bo pogledal prihodnje občne zbornice mladinske organizacije. Prepričani smo, da bo »Slovenec« tedaj močlal.

O običnem zboru v Hotinji vasi beže »Slovenec«, da je bilo 15 navzočih. Če ga kdo prijel, zakaj laže, se bo pa izgovoril na tiskovno napako, ki je iz 35 naredila 15. K temu je treba prišteti še 10 članov, ki so bili zadržani zaradi sokolske prireditve v Sloveniji. Zakaj ni omenja zbor pri Š. Miklavžu na Drav. n. ki je bil izgovor 5? Naj se tam navede število navzočih! Seveda pa tega ne bo storil ker bi privred udaril samega sebe po zobih ko ve no zatrdnja, da nacionalne misli na slovenskem polježuju ni več.

In končno še eno vprašanje z naše strani. Kaj pa je z mladinskimi organizacijami JRZ, o katerih se je že toliko pisalo? Naj »Slovenec« vendar o njih kaj poroča!

Iz življenja na deželni Z Jesenic

a— Zvočni kino Radio predvaja danes in jutri v nedeljo ob 8. uri zvečer (v nedeljo tudi ob 3. uri pop.) velefim »Poslednji akord«. Med dodatki tudi barvan film »Dama v rdečem« in Paramuntov zvočni tednik. — Sledi »Valček na Nevci«.

DOL. LOGATEC. Okrožni prosvetni odbor ZKD Logatec priredi jutri v nedeljo ob 8. uri dopoldne v Sokolskem domu v Dol. Logatu predavanje »O sminkanju«. Predaval bo predavatelj ZKD g. Lovrenčič.

MENGEŠ. V nedeljo 24. t. m. ob 18. bo v gostilni prej Lovcu sestanek vseh bivših kosovskih borev in dobrovoljcev. Sestanka se udeležijo od glavnega odbora legije iz Ljubljane, ki se vrnejo z občnega zbora krajevne organizacije v Gornjem gradu, in bodo poročali o vseh vprašanjih, ki zadevajo kosovske bore. Sestanek bo važen, zato se vabijo vsi, da se ga udeležijo.

RIBNICA. Sokolski zvočni kino predvaja drevi ob 20 in jutri ob 15.15 in 20. uri veliki film »Kraljica ljubezni« Za dodatke nov Paramuntov zvočni tednik.

Gospodarstvo

Zaposlenost delavstva v Jugoslaviji je prekoračila rekord iz leta 1930

Osrednji urad za zavarovanje delavcev v Zagrebu (Suzor) je pravkar objavil podatke o stanju števila zavarovancev v mesecu novembru lanskega leta, ki so značilni predvsem zaradi tega, ker je v tem mesecu skupno število zavarovanih delavcev in nameščenecv prvikat prekoračilo najvišje stanje, ki smo ga doslej zabeležili v septembru 1930.

116.000 delavcev več nego pred 3 leti

V nasprotju z običajnim sezonskim gibanjem se je namreč letos od oktobra na november skupno število zavarovancev pri vseh krajevnih organih Suzorja dvignilo, in sicer za 10.662 članov, dočim smo v prejšnjem letu od oktobra na november zabeležili padeč za 1967 članov, v letu 1934. padeč za 17.118 članov in v letu 1933. celo padeč za 27.626 članov. V mesecu novembru je bilo namreč pri vseh krajevnih organih Suzorja zavarovanih 656.962 delavcev in nameščenecv, to je za 57.307 (za 8,6%) več nego pred enim letom. V primeri z novembrom 1933, ko smo v teku krize zabeležili najnižje stanje zaposlenosti smo imeli lani v novembru v vsej državi za 116.272 delavcev več zaposlenih, tako da se je zaposlenost delavstva v primeri z letom 1933 povečala za 21,5% (seveda v gornjih podatkih ni upoštevano rudarsko in plavarsko delavstvo, ki je zavarovano pri bratovskih skladnicah).

V novembru doseženo število 656.962 zavarovancev je, kakor rečeno večje, nego znaša dosežani absolutni maksimum, ki je bil zabeležen v septembru 1930., ko smo imeli 654.966 zavarovancev. Če pa primerjamo samo novembrske podatke, tedaj vidimo, da je bil doslej najugodnejši november v letu 1929, ko smo imeli 626.459 zavarovancev. Lani v novembru smo imeli torej v vsej državi za 30.500 delavcev več zaposlenih, nego v doslej najugodnejšem novembru 1929.

Od skupnega prirastka 57.307 delavcev nasproti novembru 1935. odpade največji del na gradbeno delavstvo, kajti pri gradnjah nad zemljo je bilo lani v novembru

10.976 delavcev več zaposlenih, nego pred enim letom (plus 50,2%), pri gradnji železnice, cest in vodnih zgradb pa 9381 delavcev (plus 39,8%). Zmanjšanje zaposlenosti izkazuje v glavnem le gozdno — žagarska industrija, kjer je bilo lani v novembru za 3645 delavcev ali za 7% manj zaposlenih nego pred enim letom. Obenem ta stroka tudi najbolj zaostaja v primeri z zadnjimi leti pred krizo. Od posameznih okrožnih uradov beležijo v primeri s prejšnjim letom največji prirastek okrožni uradi v Sarajevu (plus 16,8%) in Splitu (plus 14,5%), in v Nišu (plus 14,0%). Pri ljubljanskem okrožnem uradu je znašal odstotek prirastka 10,8%.

Slovenija še vedno zaostaja

Kakor smo že prejšnje mesece ponovno poudarili moramo tudi ob tej priliki znova ugotoviti, da zaposlenost v Sloveniji še danes ni dosegla višine iz zadnjega konjunkturalnega leta, medtem ko je izven Slovenije že prekoračila, kakor se vidi iz naslednjih podatkov o gibanju članstva:

Slovenija ostala drž.	skupaj	nov. 1929	98.733	527.726	626.459
nov. 1933	77.877	462.813	540.690		
nov. 1936	91.006	565.956	656.962		
razlika 1929-1936	-7,8%	+7,2%	+4,9%		

Iz gornje primerjave sledi, da je bilo število zaposlenih delavcev in nameščenecv izven Slovenije v novembru še za 38.230 ali za 7,2% večje nego v doslej najugodnejšem novembru 1929., v Sloveniji pa je bilo za 7727 ali za 7,8% manjše nego v najugodnejšem novembru 1929.

Zasluge delavstva v Jugoslaviji se je v 2 letih povečal za 16,5%

Podatki, ki se nanašajo na gibanje med nam pričajo, da je znašala v novembru povprečno zavarovana meza 22,04 din, to je za 0,47 din več nego pred enim letom. Skupni zavarovalni zaslužek, pa je znašal v novembru 362 milijonov din to je za 38,7 milijona din več nego pred enim letom in za 52,6 milijona din več nego pred dvema letoma. Nasproti prejšnjemu letu se je torej zaslužek delavstva povečal za 12%, nasproti letu 1934 pa za 16,5%.

Borze

22. januarja

Na ljubljanski borzi so se danes v privatnem klingeru trgovali avstrijski šilingi po 8,06 medtem ko za angleške funte ni bilo tečaja. V zagrebškem privatnem klingeru je bil promet v avstrijskih šilingih po 8,03 v angleških funtih po 238,06 in v grških bonih po 32,25. Klirinške nakaznice na lire pa so se nudile po 2,45. Nemški klirinški čekti so za malenkost popustili in stanejo v Ljubljani 12,74, v Beogradu 12,6492 in v Zagrebu 12,67, odnosno za konec januarja 12,55 za konec februarja 12,5350 in za 15. marc 12,60.

Na zagrebškem efektivnem tržišču se je vojna škoda trgovala najpreje po 380, pozneje pa po 381 (v Beogradu po 380 — 380,50). Tudi ostali državni papirji so bili nekoliko čvrstjeji in je prišlo do prometa v 7% Blairvornu posojilu po 78 in 78,25, v delnicah Dubrovačke po 300 in v delnicah Šečerane Osijek po 158 in 160.

Ljubljana. Amsterdam 2381,65 — 2396,25, Berlin 1747,03 — 1760,91, Bruselj 732,20 — 737,26, Curih 996,45 — 1003,52, London 212,96 — 215,01, Newyork 4314,65 — 4354,82, Pariz 202,74 — 204,18, Praga 151,73 — 152,83, Trst 227,93 — 231,03.

Curih Beograd 10, Pariz 20,36, London 21,4075, Newyork 436,75, Bruselj 73,50, Milan 22,95, Amsterdam 239, Berlin 175,40, Dunaj 78,60, Stockholm 110,40, Oslo 107,60, Kopenhavn 95,55, Praga 15,23, Varšava 82,30, Budimpešta 85,75, Atene 3,90, Bukarešta 3,25.

Effekti

Zagreb. Državne vrednote: vojna škoda 380,50 — 381,80, 4% agrarne 51,75 — 52,50, 6% begluške (srednje veliki komadi) 68 den., 6% dalm. agrarne 68 bl., 7% invest 86 den., 7% stabiliz. 85 — 85,50, 7% Blair 78 — 78,50, 8% Blair 87,50 den.; delnice: Narodna banka 7425 den., PAB 193 — 194, Trboveljska 225 — 250, Dubrovačka 270 — 300, Jadranska 350 den., Gutmann 50 bl., Narodna šumska 25 bl., Šečerana Osijek 160 — 162, Osiječka ljevaonica 175 — 190.

Beograd. Vojna škoda 380 — 381 (380 — 380,50), za februar — (380 — 380,50), 4% agrarne 51 — 51,50, 6% begluške (vel. komadi) 71,25 — 71,50 (71,25), 7% invest. 86 den., 7% Drž. hip. banka 92 den., 7% Blair 77,50 — 78, 8% Blair 88 bl.

Blagovna tržišča

2710

+ Chicago, 22. januarja. Začetni tečaj: pšenica: za maj 129,25, za julij 113, za sept. 108,75; koruza: za sept. 101.

+ Winnipeg, 22. januarja. Začetni tečaj: pšenica: za maj 121,375, za julij 117,125, za okt. 107.

+ Novosadska blagovna borza (22. t. m.). Tendenca nespremenjena. Pšenica (78 kg): banatska sremaska, slavonska 162 — 166; baska 163 — 165, baska ladja Tisa in Bege 169 — 171; sremaska, ladja Dunav. Sava 165 — 167. Rž: baska 130 — 132,50. Ječmen: baski in srem. 64 kg 127,50 — 130, jani 68 kg 130 — 132,50. Koruza: baska in sremaska, nova 76 — 78; banatska 73 — 75; baska sušena par. Indija 84 — 85; moka: baska in banatska »Og« in »Ogg« 245 — 255; »2« 225 — 235; »5« 205 — 215; »6« 185 — 195; »7« 147,50 — 157,50; »8« 105 — 110. Otrubi: baski, sremaski, banatski 90 — 92. Fižol: baski beli in sremaski, brez vreč 225 — 235.

+ Budimpeštanska termiska borza (22. t. m.). Tendenca stalna. Koruza: za maj 14,69—14,75, za julij 15,00.

BOMBAZ

+ Liverpool, 21. januarja. Tendenca mirna. Zaključni tečaj: za jan. 6,94 (prejšnji dan 6,91), za julij 6,80 (6,78), za dec. 6,44 (6,44).

+ Newyork, 21. januarja. Tendenca stalna. Zaključni tečaj: za februar 12,35 (12,32), za julij 12,19 (12,20).

Reforma čl. vrhovnega upravnega sodišča

Praga, 22. jan. br. Vlada je predložila poslanski zbornici zakon o reformi vrhovnega upravnega sodišča. Cilj tega zakona je olajšanje poslovanja te vrhovne upravne instance, ki je sedaj preobremenjena s delom, zaradi česar se kopičijo aplasi in zastaja vse delo. Z novim zakonom se bo omejila možnost pritožb in bodo manj važne zadeve lahko reševale nižje oblasti.

Nov poljski poslanik v Pragi

Praga, 22. jan. Davi je prispel v Prago novo imenovan poljski poslanik Kazimierz Papé. Na kolodvoru so ga pozdravili zastopniki zunanje ministristva in osobje poljskega poslanstva. Prihod novega poljskega poslanika tolmačijo v diplomatskih krogih za dokaz, da bodo med Poljsko in Češkoslovaško po prizadevanju Francije urejena vsa sporna vprašanja.

Odkritje komunistične centrale pri Celovcu

Celovec, 22. januarja. v Varnostne oblasti so v St. Jakobu pri Celovcu odkrile tajno centralo komunistov na Koroškem, v kateri je bila tudi tiskarna, kjer se je tiskal ilegalni list koroških komunistov. Centrala je bila v podzemeljskem prostoru, ki je bil popolnoma betoniran. Vhod v centralo je šel skozi vodnjak, odkoder je bil speljan več metrov dolg rov. V zvezi s tem odkritjem je bilo aretiranih več oseb.

Obsodba zaradi vohunstva

Beograd, 22. januarja. AA. Z razsodbo državnega sodišča za zaščito države z dne 22. januarja je obsojen zaradi zločina vohunstva v korist neke tuje države Bergman Franjo, krojaški pomočnik iz Sombora, na 10 let robove in trajno izgubo častnih pravic. Z leto razsodbo je obsojen na leto dni robove zaradi istega dejanja storjenega iz lahkomišelnosti. Goretič Josip, tiskarski delavec iz Sombora.

Dva nova notarja

Beograd, 22. januarja. AA. Z odlokom pravosodnega ministra je imenovan za notarja v Murski Suboti Janko Pomešček, notar iz Rogatec, za notarja v Rogateku pa Franjo Golobec, doslej vršilec dolžnosti notarja v Murski Suboti.

Lep uspeh dveh naših umetnikov

Zagreb, 21. januarja. o. Iz Varšve poročajo o velikem uspehu kiparja Antona Avguštinčiča in arh. Draga Palčića pri natečaju za spomenik Pilsudskega, ki ga nameravajo postaviti v Katovicah. Natečaj se je udeležilo okrog 50 kiparjev in arhitektov iz Poljske, Italije, Francije, Belgije in Jugoslavije. Avguštinčiču in Palčiću je žirija priznala prvo nagrado v znesku 10.000 zlotov.

Zdravniška pomoč čez valove

Londonski listi poročajo o zanimivem primeru zdravniške pomoči s posredovanjem brezžičnih valov. Neki mornar hamburškega parnika »Louise Leonhardt« je na odprtem morju doživel resno nezgodno in ker na parniku ni bilo zdravnika, je dal kapitan brezžično pozvati zdravnike drugih parnikov, naj bi povedali na jeti način kako je ravnati s pacientom.

Parnik »Orana« ni bil daleč, toda v zmešnjavi drugih radijskih poročil se ni mogel zvezati s hamburškim parnikom. Pač pa je sprejel klic na pomoč radiotelegrafist nekega bolj oddaljenega francoskega parnika, ki je ta klic sporočil neki bližnji veliki oddaljeni postaji.

Postaja je prošila ladje na morju in druge postaje, ki so bile z ladjami v zvezi, naj bi za trenutek prekinile oddaje iz zornega sprejema. Nekoliko minut pozneje je postaja sporočila hamburškemu parniku, da lahko srejnje nasvete ladijskega zdravniškarja »Orane« in tako se je tudi zgodilo.

Ribe in aerodinamična linija

Newyorški listi približejo na prvi strani oglas »Rijbeje kralje« Hardena F. Taylor, ki zapljuje na svojih farmah 20.000 ribičev. Oglas pravi: »Novo izviljenje je v znamenju aerodinamične linije. Tudi naša hrana mora biti v tem znamenju. Edina hrana z aerodinamično linijo pa je riba.« Tako je avtomobilska industrija končno posegla odločno tudi v področje prehrane.

Naše gledališče

DRAMA

Sobota, 23. januarja: Dež in vihar. Izven. Cene od 20 Din navzdol.

Nedelja, 24. januarja: ob 15: Korajza velja! Izven. Cene od 20 Din navzdol. Ob 20. Atentat. Izven. Cene od 20 Din navzdol.

OPERA

Sobota, 23. januarja: Vesela vdova. Izven. Znižane cene od 30 Din navzdol. Nedelja, 24. januarja: Ob 15. Traviata. Izven. Cene od 30 Din navzdol; ob 20. uri Navihanka. Izven.

★

Ga. Zlata Gjungjenac-Gavella se je vrnila s svojega gostovanja v Pragi, kjer je žela v partiji »Veselo vdovec« naravnost triumfalen uspeh, zaradi katerega so podaljšali njeno gostovanje, nazaj v Ljubljano in bo pela v soboto »Veselo vdovec«. Predstava je izven abonmaja. Cene od 30 Din navzdol. V nedeljo popoldne pa bo pela Verdijevo »Traviato«.

★

SENTJAKOBSKO GLEDALIŠČE

Nedelja, 24. ob 15.: Pobegla nevesta. Ob 20.15.: Pobegla nevesta. Zadnjič.

★

MARIBORSKO GLEDALIŠČE

Sobota, 23.: Ukročena trgovlavlka. Globoko življenje. Zadnjič.

★

PTUJSKO GLEDALIŠČE

Ponedeljek, 26. Prva legija. Gostovanje Narodnega gledališča iz Maribora.

NIVEA-CREME

KAKO POMENI DOBRA KREMA ZA VAŠO KOŽO, OPAZITE ŠELE PRI HIŠNIH OPRAVILIH, A NIVEA KREMA JE TAKO POCENI!

Jugosl. P. Beiersdorf & Co. d. z o. j. Maribor.

Gospodarske vesti

— Naše klirinške terjatve v Nemčiji so v poldrugem mesecu narasle za preko 100 milijonov din. Po informacijah iz Narodne banke, je v četrtki 21. t. m. saldo naših klirinških terjatev v Nemčiji naraslo na 25 milijonov mark, dočim je pred enim tednom znašal še 21,9 milijona mark, v začetku decembra pa le 16,6 milijona mark. Povečanje salda znaša torej od začetka lanskega decembra 8,4 milijona mark ali 109 milijonov din. To naglo naraščanje salda je tudi povzročilo, da je tečaj marke na naših borzah v zadnjih tednih tako občutno nazadov.

— Nabavka železniškega materiala za 400 milijonov. Po sklepu ministrskega sveta od lanskega junija ima prometno ministristvo pooblastilo za nabavko raznega železniškega materiala v vrednosti 400 milijonov din. Glede na obseg izvoznih terjatev v Nemčiji je bilo predvideno, da se ta material nabavi predvsem iz Nemčije. Tako se je vršila 31. oktobra lanskega leta v našem posianistvu v Berlinu licitacija za nabavo tega materiala, ki pa ni uspela. Sedaj poročajo iz Beograda, da se bo druga taka licitacija vršila najkasneje do 1. aprila, in sicer v Beogradu. Licitacije se bodo lahko udeležile vse tvrdke, ne samo nemške, in bo na ta način dobilo prometno ministristvo pregled cen, ki jih nudijo druge države. Material bo nabavljen na petletni kredit. — Kakor je znano, bomo nekaj železniškega materiala uvozili tudi iz Madžarske, da tako izravnamo saldo, ki obstoja še iz lanskega leta in to v smislu zadnjih trgovinskih pogajanj. Poročali smo že, da je prometno ministristvo poslalo svoje delegate v Budimpešto in informativna pogajanja. Po najnovejših vestih iz Beograda je izdelan predlog, da nakupimo v Madžarski 80 lokomotiv in 60 vagonov. Ta predlog bo te dni predložen prometnemu ministru v odobritev. Tudi ta nabava se bo vršila na podlagi licitacije v Beogradu, na kateri bodo lahko sodelovale tvrdke iz drugih držav.

— Italijanska in nemška konkurenca na našem tekstilnem trgu. Odkar je Italija devalvirala lro, se na našem tekstilnem trgu močno čuti italijanska konkurenca, ne samo v predvidu, temveč tudi v bombažnih tkaninah, ki jih Italija nudi po izredno nizkih cenah. Sploh se je uvoz iz Italije pričel naglo dvigati, saj je od oktobra na november lanskega leta poskočil od 13,9 na 30,8 milijona Din, dočim je naš izvoz v Italijo popustil od 34,0 milijona Din v oktobru na 14,3 milijona Din v novembru. V preteklem mesecu pa je moral biti naš uvoz iz Italije še znatno večji, kar lahko sklepamo iz stalnega narašča-

nja našega dolga nasproti Italiji v novem klingeru, ki se je povzpela že na 20 milijonov lir. — Znatno je tudi uvoz bombažnih tkanin iz Nemčije spričo nizkega tečaja marke. Pri uvozu iz Nemčije pa bodo najbrž nastopile težkoče, ker v ebujejo nemške bombažne tkanine dodatek vistra preje (umetnega bombaža, ki se iztekuje siliko kakor umetna svila). V Nemčiji sami je namreč za notranji promet predpisano, da morajo bombažne tkanine vsebovati najmanj 16% te umetne bombažne preje. Te tkanine pa Nemčija tudi uvaža. Naša carinska oblastva pa smatrajo za dodatek umetnega bombaža kot umetno svilo in so bile carinarne opozorjene na to okolnost tako da je pričakovati, da bodo v bodoče carinile bombažne tkanine, ki imajo več nego 10% te umetne preje, kakor polvisilene tkanine.

— Službodavci hišnega služabništva so zavezani plačevati 1% izredno davčino v banovinski bednostni sklad. Pravilnik kr. banke uprave dravske banovine od 23.3. 1935, odnosno od 10. 3. 1936. u povsem jasen glede vprašanja, da-li so službodavci hišnega služabništva zavezani 1% izredni davščini v banovinski bednostni fond od zaslužkov služabništva. Tudi praksa davčnih uprav je različna. Na konkretno tožbo je slednjič obravnavalo to vprašanje upravno sodišče v Celju, ki je vloženo tožbo zavrnilo in razsodilo, da so službodavci hišnega služabništva dolžni od njegovih zaslužkov plačevati predno 1% no davščino v banovinski bednostni sklad.

Upravno sodišče pravi v svoji sodbi med drugim: Pravilno in zadosti utemeljeno je naziranje kr. banke uprave da davčna zavezanzost službodavcev po 3. odstavku § 1. pravilnika o izredni davščini od 23. 3. 1935 ni vezana na pogoj, da delavci oz. uslužbenci od teh prejemkov plačujejo uslužbenški davek. Ta pogoj in nadaljna omejitve davčne zavezanzosti po višini uslužbenškega davka sta očitvidno mišljena le za delojemalce, dočim je službodavec po 3. odst. cit. določbe dolžan prispevati v bednostni fond od vseh kosmatih prejemkov (zaslužkov in mezd) ne glede na uslužbenški davek. Iz navedenega sledi, da glede davčne zavezanzosti službodavcev tudi pri hišnem služabništvu ni razloga za oprostitev, ker bi morala biti taka davčna prostost v pravilniku izredno označena. Glede odmere in pobiranja te davščine po davčni upravi v citiranem pravilniku res ni dovolj izprtnih odredb. Vendar je iz davčne zavezanzosti službodavcu in § 2. cit. pravilnika sklepati, da mora službodajalec tudi v slučaju, ko ne

Lizbona, prestolnica Portugalske

Fred bivšim španskim konzulatom v Lizboni, kjer zdaj posluje zastopnik generala Franca, so te dni ponoči eksplodirale bombe. Istočasno so se primerile eksplozije tudi v drugih delih mesta. Atentati so povzročili razumljivo vznemirjenje, ker sumijo, da gre za poskuse tujih agentov, da bi se tudi na Portugalskem zanetila državljanska vojna

Odličnjaki v šoli in življenju

Povprečniki večkrat prekašajo najboljše učence

V šoli so bili vzor vsem drugim. Naj si je šlo za kakšno letnico iz peloponeške vojne ali za kakšno težavno kemično formulo ali za kakšen nepravilni glagol, v nobenem primeru jih ni bilo mogoče spraviti v zadrego. Toda neki latinski pregovor pravi: Ne učimo se za šolo, temveč za življenje. — Kako se torej bivši šolarji odličnjaki obnašajo v življenju? Ali jim je guljenje ugledilo življenjsko pot?

Kakor poroča neki pariški list, se je francoski pedagog, Armand Bossier, posvetil specialno temu vprašanju. Svoječasno je organiziral anketo o poznejši usodi tisoča francoskih odličnjakov iz šolskih letnikov 1920. do 1925. Sedaj objavlja izsledke svoje raziskave o letnikih 1926. do 1930.

Šele šest let je prešlo, od kar je najvišji razred tisoča odličnjakov, katerih kariere raziskuje, zapustil šolo. Navzlic temu je Bossier utegnil ugotoviti zanimive stvari. Od teh tisoč odličnjakov je 237 poročenih, med temi 16 že v drugič. 415 se jih je v resnici posvetilo poklicu, ki so ga tedaj, ko so ostavili šolo, navedli kot svoj življenjski smoter. 97 se jih je posvetilo študiju medicine, 84 jstu, 312 se jih je odločilo za tehnično stroko, ostanek odpade na vsakovrstne poklice. Od tisoč odličnjakov jih je šele 11 v samostojnih službah, med tem ko je od tisoč povprečnih učencev istih letnikov, ki je Bossier tudi raziskal njih pot, že 23 neodvisnih.

»Seveda ne smemo iz tega sklepati«, pravi, Bossier, »da so povprečni učenci bolj sposobni življenja in da imajo večje možnosti za uspeh nego odličnjaki. Življenjski uspehi zavisijo od neštetihih čimteljev, ki so od sposobnosti in truda posameznikov neodvisnejši nego uspehi v šoli. Od tisoč bivših odličnjakov pa se je trojica že seznanila s kazenskim zakonikom.«

Bossier primerja nato rezultate svoje nedanjanje raziskave o usodi letnikov 1920. do 1925. s sedanjimi uspehi in prihaja do zaključka, da se današnji francoski mladinci ponujajo več možnosti nego pred petimi leti. Odstotek tistih, ki so obeležali na poti ali pa so prišli pod kolesa, je danes manjši, odstotek tistih, ki so dosegli svoj poklicni smoter ali pa uspešno stopajo po poti do tega smotra, je večji nego tedaj.

Diplomatski spor zaradi besedne igre

Zakaj je perzijski šah odpoklical svojega diplomatskega zastopnika iz Pariza

Perzijski šah Reza Pahlavi

Precejšnje presenečenje je zbudila te dni po svetu vest, da je perzijski šah odpoklical svojega diplomatskega zastopnika v Parizu in prekinil s tem diplomatske odnose s Francijo. Še bolj čudno je ozadje tega spora. Francoski uradni krogi stvari molčijo, kar je razumljivo s tega stališča, da jim je do tega, da bi nenavadno zadevo spravili čim prej s sveta.

Stvarno ozadje tega spora je to, da se je čutil perzijski vladar, ki velja v diplomatskih krogih za zelo občutljivega, užaljenega po člankih v nekaterih francoskih listih, ki so podajali neugodno sliko o razmerah v Iranu. Iranski poslanik je to neugodno poročanje popravil, kolikor se je dalo, toda nekega dne je začela krožiti bogve od kod prav tako neokusna, kakor nedolžna besedna igra, ki je ni mogoče prevesti dobro v noben drug jezik. Ta besedna igra veli, da vsa zadeva ne daje nobenega povoda, da bi »izbičali mačko« (Il n'y pas de quoi fouetter un chat). Vsa »duhovitost« te besedne igre tiči v istozvočju besede »Schah« (šah) in »chat« (mačka).

Postani in ostani član Vodnikove družbe!

Razstava princesinih poročnih daril

Zlato, porcelan, nezatna urica in posnetek zlate kočije

V palači princese Julijane v Haagu je javnosti odprta razstava darov, ki jih je prejela s svojim možem ob poroki. Dve dvorani vsebujeta več nego 1000 predmetov.

Videti je načrte avtomobila, ki ga je prestolonaslednica darovala kraljici, in načrte jahte, ki ga ji je darovalo holandsko ljudstvo. V veliki stekleni omari je mnogo zlatih predmetov, ki so jih poslali knezi Holandske Indije.

Sultan iz Kuteja je poslal zlat jedilni servis, sultan pontianski pa več zlatih dreves. Papež je daroval zlato medaljo, ki jo je dal skovati nalašč za prestolonaslednico. Poleg drugih darov iz angleške kra-

ljeve hiše je prestolonaslednica dobila od tam tudi zgodovinsko zrcalo iz leta 1735. Admiral Horthy je poslal zbirko madžarskega porcelana. Norveški kralj je daroval rdeče emajlirano skatlo za puder, švicarska vlada pa nezatno majhno uro. Prebivalci Haarlema so poslali posnetek zlate kočije, ki so ga bili napravili iz suhega kruha.

„Jaz sem osel in ne poznam prometnih predpisov“

Mnogo drastičnega pouka je prožil ljudem sprevid vseh mogočih vozil in vpreg, ki so ga priredili na dan policije v Nordhausnu v Nemčiji. Gledalce je spravila v smeh posebno vprega z oslom, ki je imela napis: »Jaz sem osel, zato ne poznam prometnih predpisov!« Druga vprega je imela napis: »Nas kozlov promet ne moti!« Konjska vprega, ki je vozila po nepravilni strani, kolesar z dolgim drogom preko rame avtomobilu, ki so delali s trobami hrup, in podobni prizori so ljudem ponazorili nekoliko tipov prometnih grešnikov.

Točno plačuj »Jutro« naročnino Varuj svojcem zavarovalnico

MEDICINSKI IZREKI

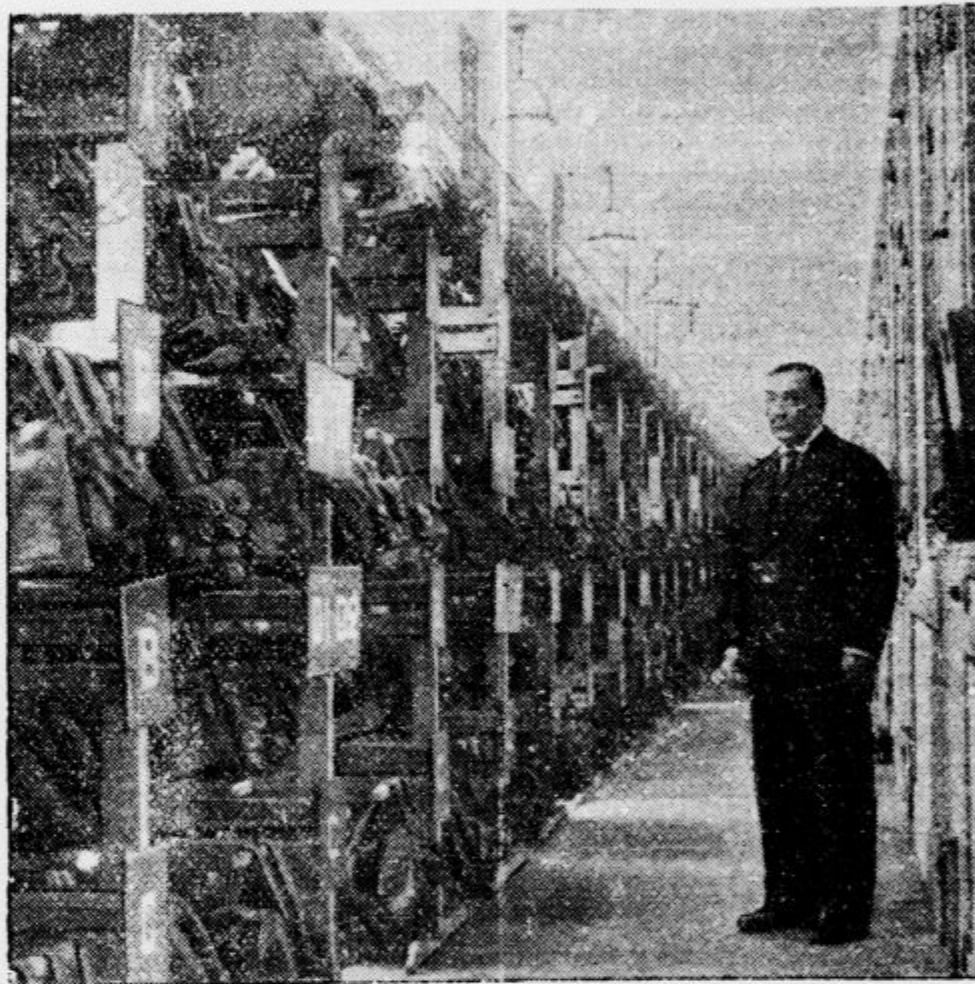
Duševo jetičen je vsakdo, ki ima domišljijo na slabih nogah. Domišljija so pijuca duše. (Hipitel)

Celo zdravnik so lahko bolni, pa bi ne bili krepki in slabotni, bogati in revni in evnuhi. (Indijski rek)

Naravoslovni zakoni so in ostanejo — o tem ne sme biti dvoma — nepremakljiva podlaga medicine. (H. Zweig)

Ljudje bi najrajši vse dali za svoje zdravje, kadar so bolni, a bi najrajši ničesar ne dali za svoje bolezn, kadar so zdravi. (A. de Nora)

Pasivna obramba v Parizu

Veliko skladišče plinskih mask na pariški policijski prefekturi, kjer imajo pripravljene plinske maske za detektive in stražnike

Poroka drznega dekleta

Iskalka biserov in njena dota

V Sydneyu se je poročila pred nedavnim mlada, dražestna Maud Bendersonova z mladim farmarjem. Ta poroka je zbudila precej pozornosti, kajti Maud je bila znana kot drzna iskalka biserov. Pri tem poslu je imela nenavadno srečo in dota, ki jo je prinesla možu v zakon, velika zbirka najlepših biserov, je zbudila splošno občudovanje. Marsikateri izmed teh draguljev je zanjo zvezan s spomini na nevarne pustolovščine.

Enega najhujših doživljavaev je imela Maud Bendersonova z nekim morskim volkom. Zver jo je napadla pod vodo. Dekletu je uspelo, da je zbežala v čoln, toda potem se je začelo divje zasledovanje. Morski volk je besno bil po malem čolnu in ponovno je bil ta v nevarnosti, da se prevrne. Z napetostjo vseh sil je dekletu in obema veslačema, ki sta bila v čolnu uspelo, da so dosegli rešino obalo.

Pred kratkim je doživela še hujšo pustolovščino. Stopila je v neko na pol potopljeno ladjo. Brez posebnih težav je dospela v tesno kajuto, ki je bila na pol pod vodo in ki ji je bilo pohoštvo pokrito

Zakaj bežijo?

V vseh časih je bilo dovolj mladih ljudi, ki so pobegnili z doma, če jim kaj ni bilo po godu. Včasih jih je vodila k temu v prvi vrsti menda volja po pustolovščinah. Zanimivo je vedeti, kakšni razlogi tirajo danes mlada dekleta, da jo odkurijo od staršev.

Znana londonska policijska centrala Scot land Yard, je izprašala nič manj nego 15 tisoč takšnih deklet, kaj jih je napolnilo k begu. Človek bi mislil, da so tale tu kakšne srčne zadeve glavno pobudo. Toda temu ni tako. V večini primerov so jih gnali v svet družinski prepirl, in šele v drug vrsti ljubezenske zgodbe. Strah pred kaznijo in odpor proti kakšnemu vsiljenemu poklicu sta odločala le v redkih primerih.

„Bolgarski Landru“

Pred nekoliko dnevi so našli v Sofiji umorjenega 85letnega Ivana Zdravkova in njegovo 65letno ženo. Prvotno je bila velika skrivnost, kakšno ozadje naj bi imel ta dvojni umor. Sedaj pa je policija stvar razjasnila. Prijela je nekega Sokrata Kiršvena, ki je znan tudi pod imenom »bolgarski Landru«.

Krišven je pred osemnajstimi leti umoril svojo prvo ženo in kmalu nato še drugo. V zadnjem trenutku so mu preprečili, da ni umoril še tretje. Prijeli so ga in ga obsodili na dosmrtno ječo. Sedemnajst let je prebil v ječi, pred nekoliko meseci pa so ga pomilostili. Umor nad Ivanom Zdravkovim in njegovo ženo, ki je bila v ostalem Kiršvenova teta, je Kiršven izvršil iz maščevanja. Zdravkov je bil namreč pred sedemnajstimi leti nastopil pri razpravi kot obremenilna priča proti njemu.

Proti rasni politiki

Angleški zunanji minister Eden je imel te dni v londonskem parlamentu govor, ki je močno odjednil posebno v Nemčiji in Italiji. Odklanjajoč rasno politiko, je povabil Nemčijo k skupnemu sodelovanju za blaginjo Evrope

Hripa in „Queen Mary“

Epidemija hripe traja na Angleškem dalje, čeprav menijo, da je že preseglal svoj višek. Oblika, v katerih se pojavlja v raznih delih dežele, je različna. Gotovo pa je nekaj edinstvenega, da je v nekem mestu obolelo nad 80 odstotkov prebivalstva. To je mesto Eddington v bližini Don castra, kjer je od vseh 7000 prebivalcev tako rekoč preko noči zbolelo 6000 ljudi. Mnogo je na Angleškem družin, ki so obbolele do zadnjega člana. Mnogo šol so morali zapreti, ker je obisk padel pod 50 odstotkov. Prav tako so morali zapreti mnogo trgovin, ker so oboleli lastniki ali pa nastavljenici. Najhitrejša ladja na svetu, prekomornik »Queen Mary«, je ta čas, kakor znano v ladjedelnicah, kjer jo na novo pleskajo. Na pot bi morala odriniti 13. februarja. Ker pa je mnogo delavcev zbolelo, so dan odhoda določili za dva tedna pozneje, kajti prej ni verjetno, da bi mogli dovršiti vsa dela.

Razkošna poroka

Najsijajnejša poročna svečanost zadnje sezone se je izvršila te dni v Tuxedo Parku v New Yorku. 17-letna dedična milijonov Priscila St. Georgeova se je poročila s mladim milijonarjem Angierom Biddloom Dukeom. Nevesta, sorodnica predsednika Roosevelta, je pravnikinja pokojnega milijonarja Georgea Bakerja. Duke je dedič slovitih tobačnih plantaž, ki so vredne mnogo milijonov. Med gosti je bila tudi mati predsednika Roosevelta.

Rekordni polet čez ameriško celino

Ameriški filmski producent in letalec Howard Hughes je preletel s svojim enokrovnikom razdaljo med Los Angelesom in Newarkom, ki znaša 2420 milj, v rekordnem času 7 ur in 28 minut. Večinoma je letel v višini 4000 m. Polet je zbudil največjo pozornost zaradi brzine, kajti povprečna hitrost letala je znašala 534 km na uro

ANEKDOTA

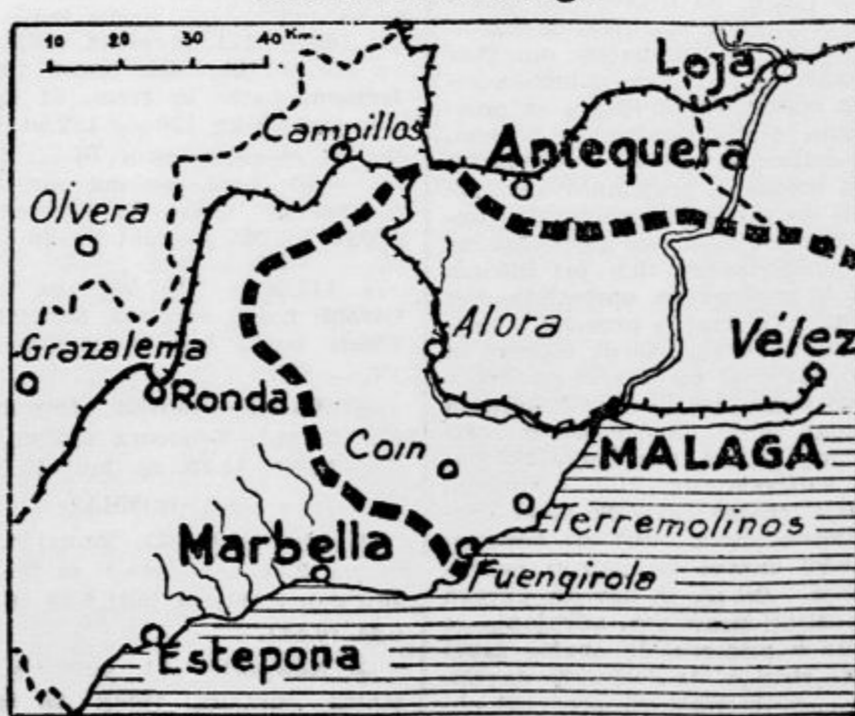
Oskar Wilde je ležal bolan v majhnem pariškem hotelu. Ko so njegovi prijatelji spoznali, da gre z njim h koncu, so uredili, da so ga premestili v nekaj boljše sobo. Wilde, ki tudi v teh dneh ni izgubil svojega sarkazma, je menil z nasmehom: »Umiram preko svojih razmer.«

VSAK DAN ENA

»Kaj še vedno ni pravi?«
»Še vedno ne. Nikakor ne morem zapostaviti, kako je to, da mi noče priti ime pravega likerja na misel...«
(Ric et Raec)

Borba za Malago

Borbe na tem bojišču so v zadnjih dnevih posebno hude

SENZACIJA... VSAKEGA DOMA JE NOVI PHILIPS RADIO

Oglejte si še danes novo PHILIPS-ovo simfonijsko serijo
Samo Philips prinaša:

- stereofonsko reprodukcijo
- adaptovizor skal
- monogumbe
- svetlobno kontrolno postaj in emisije
- nenadkriljive „Miniwatt“ cevi
- Najugodnejši odplačilni pogoji itd.

Kulturni pregled Petdeset let Srbske akademije

Jutri praznuje petdesetletnica obstoja ena najvišjih kulturnih institucij v naši državi, Srpska kraljevska akademija nauka u Beogradu. V teku polstoletnega obstoja si je pridobila s svojimi publikacijami in znanstvenimi uspehi velik ugled doma in v tujini. O domačem ugledu pričajo številna volila, s katerimi so se najvišjega srbskega znanstvenega zavoda spominjali v svojih testamentih Srbi raznih stanov od članov bivše in sedanje dinastije do preprostih, do malega nepismenih ljudi iz ljudstva. V tem pogledu lahko srbsko akademijo zavidamo marsikatera tuja in starejša akademija.

Kakor mnoge druge kulturne naprave in zavodi v predvojni Srbiji je tudi Srpska akademija zrasla iz skromnih začetkov. Imela je dva predhodnika, Društvo srpske slovesnosti in Srpsko učeno društvo. Vzlic svobodni narodni državi je bil razvoj take institucije postopen. Akademija je organizirala ne zrasla iz napredka znanstvenega dela, iz kulturnih tal, ki sta jih temeljito izorali vsaj dve generaciji znanstvenih delavcev. Društvo srpske slovesnosti sta ustanovila leta 1842 znani komediograf Jovan Sterija Popović in pisatelj Atanasije Nikolić. V tedanjih razmerah je bilo umljivo, da je Društvo združevalo predvsem literarne delavce, vendar ne z nameno, da jim nadomesti pisateljsko društvo marveč zato, da z znanstvenimi pripomočki povzdigne srbsko slovesstvo. Ta generacija kulturnih delavcev, ki je bila morala delovati v dokaj primitivnih političnih, socialnih in kulturnih razmerah, v narodu, ki je bil pred večino tvoril analfabetni, je imela pred očmi nekatere pionirske naloge: rešitev pravopisnega in leksikarskega vprašanja, izdaja slovarja srbskega jezika in drugih pomožnih knjig ter popularizacija znanosti.

V delo prvih srbskih akademikov je z zdravno krejko silo udarila jezikovna reforma Vuka Stefanovića Karadžića. Sveže romantično gibanje je razkavilo srbsko kulturno življenje in se uprlo ne le klasičističnemu okusu prvih akademikov, marveč celo tedanjemu izumeljenemu slavoslovskemu jeziku. Spremljenju po uvedbi živnega narodnega (govodarskega) jezika v literaturo in na vsa druga področja, je izvalilo znane boje med pristasi »starega« in »novega« ter se — kakor vedno in povsod v življenju — končalo z zmago mladih, ki so prihajali z zdravimi in plodnimi novotarijami. To je razgibalo tudi Društvo srpske slovesnosti, ki mu gre za zasluga, da je izposlovalo ukinitve prepovedi Vukovega pravopisa v Srbiji. V šestdesetih letih (1864) je nastal v tem društvu značilen spor, ki kaže, koliko naprednega duha je bilo v tedanji svobodni srbski inteligenci. Društvo srpske slovesnosti je namreč izvolilo za svoje člane Garibaldija, Hercena, Černiševskega — tri može, katerih imena so bodla v oči konservativne kroge, saj je bil Garibaldi takrat predstavitelj narodne zedinjevalne in liberalne misli, Rusa Hercen in Černiševski pa sta bila ideološka slovansko usmerjena socializma. Ta izvolitev je prve srbske akademike sprla s tedanjim prosvetnim ministrom, ki je dosegel pri knezu Mihailu razustitev Društva srpske slovesnosti. Publikacijska delavnost tega društva ni bila za tedanje skromne razmere majhna; izdalo je 17 letnikov, »Glasnik« in 10 knjig z zgodovinsko-filozofsko in etnografsko vsebino. Ni minjelo niti leto dni, kar se je predhodnik Srpske akademije pojavil pod novim imenom: zdaj kot Srpsko učeno društvo. Drugo etapo tega razvoja označuje višje, in sicer znanstveno delo, popularizacija se umika renejšim, metodnejšim nalo-

gam. Društvo je bilo po vzoru tujih akademij razdeljeno v oddelke za moralne jezikovne in literarne, prirodoslovne in matematične, zgodovinske in državne vede. Tudi sicer je deovanje Srpskega učnega društva kazalo, da je pionirska doba v srbski kulturi že minila in da se narod in država zavežeta potrebe znanosti, ki po svojih melodah in smotrih ne bo zaostajala za evropsko znanostjo. Društvo se je v tem duhu posevečalo raziskavanju Srbije. Dela ni bilo malo; zgodovinarji so našli obilo samosta nov. cerkva in drugih spomenikov, srednjeveške Srbije, strokovnjakom eksaktnih ved pa so nudili posebno hvalno polje proučevanja in raziskavanja flore in favne, geološke, mineraloške, klimatološke i. dr. razmere v Srbiji. Literarna zgodovina je od krita dolgo vrsto vprašanj in nalog v proučevanju starejše srbske literature. V tem razdobju se pojavljajo v Srbiji prvi znanstveni delci večjega formata. Društvo je izdajalo svoj časopis »Glasnik Srpskog učenog društva« (75 knjig I. oddelka (razprave) in 15 knjig 2. oddelka (razno znanstveno gradivo)).

Razmere v Srpskem učnem društvu so v osemdesetih letih zopet privedle do konflikta z vladno. L. 1886 je dal prosvetni minister suspendirati društveno upravo. Še istega leta je izdala vlada s parlamentom zakon o ustanovitvi Srpske kraljevske akademije, ki je prevzela vse imetje učnega društva. Z začetkom leta 1887 je pričela nova akademija delovati. Tako je bil dosežen smoter, ki je o njem sanjala že prva generacija okrog Društva srpske slovesnosti.

Nova akademija je dobila štiri oddelke: prirodnoznanstvenega, filozofskega, oddelke za družabne vede in umetniškega. Zakon določa, da je naloga Srpske akademije »obnavljati vede in skrbeti za njih napredek, vzdrževati zdravo podlago za znanstvene sodbe; objavljati in povročati znanstvena raziskavanja v prirodi, družbi in zgodovinskih spomenikih; podpirati udomačevanje in razvoj višjih umetnosti; izvrševati z združenimi močmi to, kar je potrebno za napredek prosvete in čemur ne zadošča posamezna moč«.

Srbska kraljeva akademija izdaja »Glasnik«. »Spomenik I. in II. razreda«, »Srpski etnografski zbornik«, »Zbornik za istoriju, jezik i književnost srp. naroda«, »Dialektološki zbornik«. Posebna izdanja in »Godišnjak«. V teku svojega 50letnega obstoja je objavila častno število znanstvenih publikacij, ki so znane po vsem kulturnem svetu, saj je Srbska akademija v zvezi z vsemi ostalimi akademijami. Pred vojnami za osvobodjenje je vzdrževala posebno teone etike z Rusko akademijo. Med njenimi številnimi dopisnimi člani so ugledni znanstveniki z večine evropskih dežel. Te visoki znanstveni inštituciji je že nekaj let na čelu slovesni matematiki prof. Bogdan Gavrilović.

Dvajset let pred ustanovitvijo Srbske kraljevske akademije je dobil Zagreb po mecenatski zaslugi škofa J. J. Strossmayerja Jugoslovansko akademijo. Skozi viharje vojn za osvobodjenje in zedinjenje smo Jugoslavlani rešili dve akademiji; tretja, ljubljanska, se bo po logični nujnosti stvari morala pridružiti starejšima sestrama, da dobijemo slovenski kulturi in razvoju tudi tu svojo visoko kupulo, ki s pa da k duhovni slavi kulture takisto kot univerza. Tudi pri nas je razvoj organiziran, da se zaradi vnanjih okoliščin prepočasen, če uvažujemo slovensko kulturno zmogljivost, kakor so Srbi imeli v Srpskem učnem društvu do leta 1886 začetnika svoje akademije znanosti, imamo mi v »Znanstvenem društvu za humanistične vede« jedro, ki zori v Akademijo. —o.

L. M.

Zapiski

»Življenje in svete« bo pričelo v prihodnji številki članek »Meje našega razuma«, ki se bavi s filozofskimi zaključki dr. Karla Krismayerja. Avstrijski filozof skuša »logični« psihofiziološko dokazljivo mejo človeškega razuma in meni, da je treba izpustiti iz našega mišljenja vse pojme, ki niso predstavljeni. Ali pa bi človeštvo kdaj doseglo kakšen večji napredek, če bi se ravnalo že iz početka po tem nasvetu, je seveda drugo vprašanje. Končuje se prirodoslovnoski

sestavek Antona Kappusa »Sakale, takisto poglavje iz zdravniških spominov znanega slovenskega psihiatra dr. Frana Göstla »Moje razmerje do bolnikov«. Mladi pripovednik Zmago Svajcar je prispeval črtico iz učiteljskega življenja »Dogodek na vasji«. Ivan Koštilac zaključuje svojo jezikoslovno kritiko Glonarjevega »Slovarja slovenskega jezika«, uredništvo pa poroča o nekaterih novih knjigah in revijah. Tudi v tej številki so poleg številnih ilustracij rubrike »Praktične novole«. Sah. Za bistrre glave. Zahtevajte povsod ponedeljsko »Jutro« s prilogo »Življenje in svete!«

Velik uspeh hrvaškega kiparja, Zagrebški listi posnemajo iz ilustracije, ki je izšla v Krakovekem »Ilustrov Kurieru Codziena«: da je v velikem mednarodnem natečaju za spomenik maršala Pilsudskega v Katovicah na Poljskem dobil prvo nagrado hrvaški kipar Antun Augustinić. Osnutek za spomenik je izdelal skupaj z arh. Dragom Galićem. Ker bodo šele 27. t. m. odprli zapečateni ovitke z imeni tekmovalcev, ni na Poljskem znano, da je zmagal umetnik iz Jugoslavije. Za katovski spomenik Pilsudskega so tekmovali odlični kiparji iz Francije, Češkoslovaške, Nizozemske in drugih dežel, tako da je Augustinićeva zmaga tem večje priznanje zagrebškemu kiparju.

Dr. Josip Lončar, o savremeni televiziji. Profesor tehnične fakultete v Zagrebu dr. Josip Lončar je izdal pod tem naslovom pri-

Kugljivo v Zagrebu v knjizico na 32 straneh velike 8° spise o osnovnih problemih, današnjem stanju in razvojnih smernicah sodobne televizije. Pisec je priznan strokovnjak in izkušen tehnični pisec, ki je umel te probleme in pojave prikazati zelo pregledno, vendar pa znanstveno kritično. Logično je orisan potek preobrazbe primitivne televizije pred kakšnimi 8 leti v današnjo, že znatno izpopolnjeno televizijo z ultrakratkimi valovi in z elektronskimi, namesto mehničnimi pripravami za sprejemanje in oddajanje. Poleg razlage funkcije niranja teh najnovejših aparatov, ilustriranih z večjim številom posebej za to knjigo prirejenih in slik, so zlasti naglašene smernice najnovejšega razvoja, ki od njih lahko pričakuje nadaljnje korake k uresničenju smotra televizije: da postane splošna last. Ta kritični oris podlage in smernice razvoja televizije poteka od pisca, ki je že l. 1930 sam uspešno eksperimentiral s sprejemanjem televizije na velike daljave, a nove znanstvene uspehe televizije prikazuje na podlagi osebnih vtisov z znanstvenih potovanj v Nemčijo l. 1935 in 1936, zato bo spis dr. Lončarja s pridom prečital sleherni izobraženejši čitatelj. Pomena televizije v bodoči, že sedaj zelo verjetni praktični aplikaciji pač ni treba posebej naglašati: tako se bo radiu — poslušanju iz daljave — pridružil nič manj pomembni novi »budeče« sodobne tehnike — gledanje iz daljave. Brošura stane Din 12.

danjim jesenskim prvakom v ligi. Nekateri so že tako hudi na g. Jordana, da zahtevajo zanj »eksemplarično kazno, ki naj bi odprla oči še ostalim sodnikom.« Mi močno dvomimo, da je bil baš g. Jordan oni prvi, ki naj bi bil dal povod za takšno kaznovanje. Sicer pa sodniški odbor pri JNS še vedno molči in je treba najprej počakati, kaj bo dejal on.

Da je bila nedeljska ligaška tekma v Zagrebu tako ostra in zabeljena z udarci in zaušnicami, ni bil zadnji razlog tudi ta, da bo naš državni nogometni prvak — kakor se je splošno mislilo — letos sodeloval v tekmah za srednjeevropski pokal. Zdaj se je od nekdaj pojavil glas, da bi bilo koristno, če bi savez vendar že odločil, kdo bo prav za prav igral za ta pokal, ker baje ni nikjer rečeno, da mora biti to baš državni prvak. Ta migljaj je precej prozoren za Zagreb in ni izključeno, da se bo že samo zarači njega v kratkem dvignil nov krik in vik ododod.

Starejšim osebam

za masažo

Alga se dobiva povsod, 1 steklenica din 12.—

Koturški savez kr. Jugoslavije objavlja službeno opozorilo, da morajo vsi koledarski klubi, ki še niso plačali članarine za l. 1937 po zaključku lanske glavne skupščine poravnati to članarino čimprej, ker na sami skupščini te obveznosti ne bo mogoče več opraviti. Denar se pošilja na naslov blaginjaka Andrije Megte, Zagreb, Salon »Ema«, Ilica 22.

Iz S. K. Ljubljane: Sestanek nogometnečev v nedeljo dne 24. t. m. ob pol 11. pred tajnistvom. Razgovor glede zimskega treninga. Vsi in točno.

SK Reka. (Smučarska sekcija) Jutri trening na Veliki planini. Odhod drevi ob 18.25. Zbirališče ob 18. na glavnem koldvoru. Vsi in točno! Vzemite vsak po 1 odejo s seboj. Načelnik.

STK Moste. — Pozivajo se člani, da se sigurno udeležijo občnega zbora jutri ob 9. v gost. g. Bajca. Pridite točno!

Danes ob 20. bo venček plesnih vaj SK Svobode in SK Grafike v veliki dvorani Delavske zbornice. Vabljeni vsi prijatelji plesa in sporta!

Vremenska poročila

Zveze za tujski promet v Sloveniji. Ljubljana, Tujsko-prometne Zveze v Mariboru, JZSS in SPD z dne 22. januarja.

Barometer se je dvignil, temperatura je padla, v nižinah lahna meglica, v višinah jasno in solnce.

Boh, Bistrica, danes: —6, 15 srenja; Dom na Korni, danes: —8, jasno, 75 sreča Pokljuka, večeraj: —4, jasno, 15 sreča na 25 podlage, mala in srednja skakalnica uporabni;

Kranjska gora, danes: —7, jasno, 15 sreča, snakališče uporabno, drsališče uporabno, ledu 10 cm;

Erjavčeva koča, danes: —10, jasno, 15 sreča na 40 podlage;

Ratče-Planica, danes: —7, 15 — 30 sreča, mala in srednja skakalnica uporabljiva, drsališče odlično.

Velika planina, danes: —8, 15 suhega snega Zelenica, večeraj: —5, jasno, 20 sreča Kofce, danes: —2, jasno, 10 sreča na 30 podlage, proti šiji itd. smuka odlična. V nedeljo začne enotedenski tečaj za Din 400.—

Dom na Kravencu, danes: —7, 50 cm snega Na vrhovih. Putnikovo vremensko poročilo 22. januarja: Ruska koča: —5, snega 25 cm, Klopni vrh: —7, snega 25 cm, Pešek: —10, mirno jasno, snega 55 cm, prišč smuka idealna, Senjorjev dom: —10, jasno, snega 75 cm, prišč, smuka izborna, Peca: —9, jasno, snega 110 cm, prišč, smuka idealna.

S P O R T

Zakaj je Ilirija zapustila JTTS?

Utemeljitev razkriva spet nezdrave razmere v našem table-teniškem sportu

Kakor smo kratko že zabeležili, je SK Ilirija sklenila izstopiti iz table-teniškega saveza in gojiti v bodoče to sportno panogo mimo te osnovne organizacije za ta sport v naši državi. Klub nam je v zvezi s tem svojim sklepom dostavil daljšo izjavo, v kateri utemeljuje ta korak naslednje: Znano je, da se SK Ilirija že dalj časa ne strinja z načinom, kakor sedanje vodstvo jugoslovanskega tableteniškega saveza v Zagrebu pojmuje svoje naloge in delo za napredek in prestiž tableteniškega sporta. Ena posledic nezdravih razmer v savezu je ta, da je le znatno število (okrog 20) tableteniških klubov včlanjenih v savezu, ogromna večina klubov (vsaj 100) pa goji ta sport izven saveza. Od članstva v sedanjem savezu klubov namreč nimajo prav nobenih koristi, zato pa imajo čisto opraviti s saveznimi šikanami in s formalnimi administrativnimi posli ter morajo razen tega še plačevati članarino in globe.

Savezna uprava izkorišča sedanji položaj našega tableteniškega sporta. Dela brez kontrole in po intencijah enega samega protežiranega kluba, ker je premalo splošnega zanimanja za to panogo. Nadzorne instance, ki bi se aktivno zanimala za delovanje manjših savezov, pa danes praktično nimamo v državi. Apeli posameznih klubov ostanejo pri savezni upravi neupoštevani, do skupnih akcij pa iz raznih razlogov ne pride. Od približno 20 saveznih klubov životarja večina samo na papirju in se sliši o njih samo na skupščinah ali pa vodijo njih sekcije mlajši neodgovorni ljudje, ki se ne pojmujejo splošnih sportnih vprašanj ali pa se zanje ne zanimajo.

Ilirija se hoče tako predvsem izogniti neprilikam, ki izvirajo iz saveznega članstva in ovirajo delovanje table-teniške sekcije, prav tako pa noče prevzeti odgovornosti za propadanje panoge, ki je spričo nespodobnosti in indolence saveznega vodstva neizogibno. Iz teh razlogov se je uprava SK Ilirije na sejti dne 19. t. m. odločila, da izstopi iz JTTS in bo v bodoče gojila ta sport, kakor ogromna večina tableteniških klubov v državi, izven saveza.

Neposredni povod za to odločitev upravnega odbora je malomarno in brezvestno postopanje saveza pri pripravah za udeležbo naše reprezentance na letošnjem svetovnem prvenstvu v Badenu. JTTS je odgodil državno prvenstvo, ki bi bilo — pravočasno izvedeno — edina prava in realna prilika za pripravo in kvalifikacijo naših reprezentantov. Namesto da bi se bilo moštvo smotno pripravljalo najmanj mesec dni poprej, je JTTS dobra dva tedna pred pričetkom svetovnega prvenstva poklical na sibirsko tekmovalce v Zagreb tekmovalce (ki so bili skoraj brez izjeme slabo pripravljivi), da bi jih »studirale« in po igri — ne po rezultatih (!!) — postavil v moštvo. JTTS tudi ni sklical glavne skupščine, ki bi se bila morala po pravilih vršiti v oktobru in bi bila izredno važna tudi zaradi priprav za Baden. Posebno obsodbo pa zasluži še postopanje saveza proti našemu prvaku Weissbacherju, ki je bil že v naprej in pred izbirnim tekmovalcem izločen iz reprezentance, dasi je eden prvih, k večjemu drugi single igrač v državi in bi postal ob smotreni pripravi tudi izvrsten igrač za moštvo.

Preden se je upravni odbor odločil za ta korak, je klub zaman poskušal doseči izboljšanje prilik in pripraviti savez do tega, da bi boljše izpolnjeval svoje naloge. V zvezi s tem je klub nedavno naslovil na ministristvo za telesno vzgojo utemeljilo vlogo, ki pa ni imela nobenega uspeha nazvlic drugačnim zagotovilom z odločitve strani Naše sekcija se ne namerava vrniti v savez vse dotlej, dokler se način delovanja v JTTS temeljito ne izpremeni. Pri tem pa SK Ilirija nikakor ne bo razpustila tableteniške sekcije, temveč svojo aktivnost še povečala, ne glede na delo ali brezdolje saveza v prepričanju, da bo tako bolj koristila razvoju jugoslovanskega tableteniškega sporta.

Sportni klub Ilirija

Gornja izvajanja so spet zgovoren pripovednik k temi o razmerah v našem sportu, ki na vseh koncih in krajih kričijo po koreniti sanaciji. Kako dolgo še!

Razpis

medklubske skakalne tekme v Celju
Smučarski klub Celje priredi v nedeljo 31. t. m. na svoji skakalnici v Liscah pri Celju, ki dovoljuje skoke do 42 m, medklubsko skakalno tekmo za prvenstvo Celja. Start ob 14.30. Pravico starta ima vsak tekmovalec JZSS, ki se izkaže z verif. legitimacijo. Tekmuje se po pravilih JZSS. Prijavnina 10 Din. Prijave je treba poslati na naslov: M. E. Paidasch, Celje, do 30. t. m. naknadne prijave na dan tekme v Liscah v restavraciji Petriček, nakar bo zvebanje startnih števil. Nagrade. Najboljši tekmovalec prejme krassen steklen pokal, častno diplomu in naslov »Prvak Celja v smučskih skokih za leto 1937«, drugi in tretji diplomu ozir. kolajno in praktično darilo. Tekmovalce, ki doseže najdaljši skok dneva, prejme darilo. Najboljši tekmovalec smuke kluba Celja prejme darilo. Razglasitev rezultatov in razdelitev daril bo po tekmi v salonu restavracije Petriček v Liscah. V primeru neugodnih snežnih razmer bo tekma preložena na poznejši čas.

V nekaj vrstah

Jutri bo v Beogradu na povratku z uspele turneje po Egiptu in Palestini nastopila proti Jugoslaviji dunajski Admira. To srečanje pričakujejo Beograščani s tem večjim zanimanjem se zato, ker upajo, da se bodo to pot lahko revanžirali Dunajčanom za poraz 4 : 5, ki so ga poleti doživeli na Dunaju. V moštvo Admire bo na jutrišnji tekmi tudi zadnjič nastopil njen odlični napadalec in državni reprezentant Bican, ki odide nató v praško Sparto.

V Splitu je večeraj, komaj 25 let star, nenadoma umrl znani igralec Hajduka Ivan Radovniković. Pokojni je 6 let stalno igral v I. Hajdukovem moštvu in je bil med stebri njegove obrambe. Radovniković je večkrat nastopil tudi v državni nogometni reprezentanci kjer je bil vedno mož na mestu Slava njegovemu spominu!

Beograjski in zagrebški listi še zmerom niso prenehali s kampanjo proti ljubljanskemu sodniku Jordana, ki so mu zdaj naprtli sploh vso krivdo, da je Jugoslavija izgubila tekmo z Gradjskim — se-

R. URBAN:

Vstajenje gospoda Treeja

Roman

30. poglavje

Nilsa Adlercreuzu so bili pri preiskavi poslopja družbe »Securitas« živega in zdravega našli v neki zaporni celici. Spravili so ga v Scotland Yard in mu tam povedali, da je na Švedskem kazensko zasledovanje proti njemu ustavljeno. To, da so ga morali do popolne razjasnitve portershaliksega slučajja zadržati v preiskovalnem zaporu, skoraj ni kalilo radosti mladega moža, ki je pričakoval hujše usode. Zapisnik, ki so ga sestavili o njegovi prvi zaslubi, je bil nekako takšenle:

Po tistem političnem streljanju v Stockholmu je pobegnil Nils Adlercreuz v Göteborg, kamor je prišel malone brez denarnih sredstev. Hotel je priti na Anglesko, ker se je zanašal, da ga bo tam sestra podpirala. Posrečilo se mu je, da se je skrill kot slep potnik na parniku, ki je bil namenjen naravnost v Anglijo, in se v Angliji neopažen izkrcal. Na pol sestradan je prišel v London in za svoj zadnji denar poslal sestri nujno pismo, v katerem ji je sporočil, kaj se je zgodilo, ter jo prosil, naj ga spravi dalje, ker je mislil, da ga bo policija tudi

49 tukaj iskala. »Poste restante« je dobil odgovor, v katerem je bilo nekaj denarja in naročilo, naj se pripelje še tisti večer v Wembley in počaka pred rešetko portershaliksega parka. To je tudi storil in se sešel s sestro, ki mu je obljubljala nadaljnjo pomoč. Tisti mah mu je pa mogla dati samo manjši znesek, ker je imela vse prihranke v banki. Domenila sta se, da se konec tedna znova snideta pri parku in da gospodična Adlercreuzova dotlej pri skrbi potrebni denar.

Nato je Nils Adlercreuz zvedel, da se je tisto noč, ko je bil v Porters Hallu, zgodil tamkaj strašen umor, ker si je kdaj misliti, da bo padel policiji v roke, ako se še kdaj prikaže v Wembley, je pisal sestri tisto pismo, v katerem jo je prosil, naj pride v četrtke na snidenje, in ki ga je dobila policija v roke. Ko so ga hoteli nato pri snidenju z Margaretto prijeti, je mislil, da ga lovijo zaradi stooholmske zadeve, in se je spustil v beg, na kar so se zavzeli zanj ljudje v nekem avtomobilu. Ti ljudje so delali po naročilu gospoda Kata, kakor so tudi gospodično Adlercreuzovo na njegovo povelje ugrabili člani brigade. Kaj so prav za prav hoteli z njim, Nils Adlercreuz ni vedel. Izprva so ravnali z njim zelo dobro, in šele ko je zvedel, da je sestra prijeta in se hotel sam javiti policiji, so ga siloma zadržali in zaprli v celico, kjer je ostal, dokler ga ni policija rešila.

V Scotland Yardu so dovolili mlademu človeku svidenje s sestro, čeprav pod nadzorstvom.

Stanley in ostale še žive člane brigade so tako po aretaciji odvedli k zaslišanju, ki v soboto popoldne še ni bilo končano. Zločinci so najbrže vedeli,

da nimajo več česa izgubiti, in tako jim ni bilo težko izbiti priznanj, ki so se vsa dokaj ujemala. Stanley je priznal, da je po nalogu gospoda Kata naročil ljudem oba vloma v vilo dr. Taylorja. Privrat ko so hkratu zažgali v Porters Hallu, med tem ko je prišlo v Wembley do streljanja z Bartonom, je mogla brigada opraviti samo del naloge in ukraستي iz vlomljene železne blagajne skrinjico, na katero je bila nastikana črka »T«. V tej skrinjici so bile baje razne steklene cevke, ki so jih pozneje izročili gospodu Katu. Naslednjo noč je dal Stanley po dveh svojih najzanesljivejših ljudeh ponoviti vlom v vilo, da bi prisrbel Katu še sveženj listin iz predala pisalne mize. Pri tem sta Robin in Kent zasačila vlomilca, in nastalo je streljanje, ki je stalo nadzornika Kenta in enega izmed zločincev glavo. Drugemu se je posrečilo, da je z listinami ušel. Ker je bil ustreljeni zločinec policiji znan in so v Scotland Yardu vedeli, da spada k brigadi, je dal Stanley še tisto noč ukraستي truplo in ga vreči v Temzo. Zavojček je izročil Katu in dobil zanj obljubljeno plačilo. Stanley je tudi priznal, da je bil zažig v Porters Hallu, razdejanje brzojavnih žic in razrezanje avtomobilskih obrocev delo brigade; prav tako, da je takrat sam pobil višjega nadzornika Robina na tla, ko ga je hotel ta v parku pred hišo prijeti. Nadalje je glavni brigade priznal, da je na željo gospoda Kata dal nadzorovati Stona po nekem izmed svojih ljudi ter poročal poslodajcu o vseh slugovih korakih. Tisto noč, ko je v Porters Hallu gorelo, je spet ravnal po Katovi želji in ukazal nekaterim članom brigade izvedbo dobro premišljenega načr-

ta. Ti možje, ki so bili med aretiranci, so soglasno izpovedali, da so med požarom neopaženo vdrli v hišo, da bi iztrgali slugi njegovo skrivnost ali ga pa siloma odvedli. Ko sta dva izmed njih planila v slugovo sobo, sta ga našla že ranjenega na tleh. Po strašnem neredu v sobi sta videla, da jo je bil nekdo premetel. S Stonom vred je bila v sobi tudi kuharica, ki je bila vstopila nekaj sekund poprej. Možje so prisilili žensko, da se je postavila z obrazom proti zidu, nato pa odnesli Stona ven in ga položili v avtomobil, ki je čakal na glavni cesti. Tam so ranjenca za silo obvezali ter mu iz previdnosti zamašili usta.

Stanley je nadalje po pravici izpovedal, da so bili slugi izvili njegovo skrivnost zasran skrite oporoke in kaj se je bilo potlej zgodilo z njim. Po Charleyjevem izginjenju, ko se jim je zadelo moč, da bi jih izdal, je bilo treba spraviti Stona s poti, da ga policija ne najde, če se prikaže. Glavni brigade se je zastran tega dogovoril s služabnikom. Razložil mu je, da ga bodo takoj prijeli, ako se predrzne na beli dan, posebno še, ker imajo v Scotland Yardu hud sum zoper njega. Če mu obljubi, da ne stori ničesar brez njegove vednosti, ga bo dal spraviti v Stortford, kjer si pri nekem bivšem članu brigade, ki živi zdaj kot zasebnik, lahko zaceli rano. Po Stanleyjevi izpovedi je sluga privolil v ta predlog tem bolj, ker je izprevidel, da je bivanje v Stortfordu v vsakem oziru ugodnejše od jetniške celice. Da bi popolnoma nesumljivo spravil slugo iz Londona, ga je dal v zabujo, ki so ga v ta namen hitro napravili, prepeljati na določeni kraj

CENE MALIM OGLASOM

Po 50 par za besedo, Din 3.— davka za vsak oglas in enkratno pristojbino Din 3.— za šifro ali dajanje naslovov plačajo ozi, ki iščejo služb. Najmanjši znesek za enkratno objavo oglasa Din 12.— Dopis in ženitve se zaračunajo po Din 2.— za vsako besedo, Din 3.— davka za vsak oglas in enkratno pristojbino Din 5.— za šifro ali dajanje naslovov. Najmanjši znesek za enkratno objavo oglasa Din 20.— Vsi ostali oglasi se zaračunajo po Din 1.— za besedo, Din 3.— davka za vsak oglas in enkratno pristojbino Din 5.— za šifro ali dajanje naslovov. Najmanjši znesek za enkratno objavo oglasa Din 17.—

Mali oglasi

Ponudbam na šifro ne prilagajate znamk! Le, če zahtevate od Oglasnega oddelka »Jutra« odgovor, priložite **Din 3.— v znamkah**

Vse pristojbine za male oglase je plačati pri predaji naročila, oziroma jih je vpsolati v pismu obnemem z naročilom, ali pa po poštni položnici na čekovni račun, Ljubljana št. 11.842, sicer se zaračuna k zgoraj navedenim pristojbinam še manipulacijska pristojbina Din 5.—

Vsa naročila in vprašanja, tičoča se malih oglasov, je naslavljati na: **Oglasni oddelk »Jutra«, Ljubljana.**

Obrt

Beseda 1 Din, davk 3 Din za šifro ali dajanje naslovov 5 Din. Najmanjši znesek 17 Din.

Plesne frizure
moderna in primerna vam naredi Damski resalni salon »Olga« Beethornova ul. 24. 1373-30

Službo dobi

Beseda 1 Din, davk 3 Din za šifro ali dajanje naslovov 5 Din. Najmanjši znesek 17 Din.

Strugarskega pomočnika
za les sprejemalnik takoj. Habi, strugar Rodica. La. 1336-1

Trg. pomočnika

galanterijska stroka sprejemalnik. Pomočnik za navedbo potrdilov in zahtevkov na ogl. odd. Jutra pod »Zanesljivi strojniki«. 1196-1

Strojnika

odn. vsežig. kurjaka z izprevidnim za parne kotle na visok pritisk sprejemalnik v službo. Sposobna, trezna in solidna oči. Detaljne ponudbe s navedbo izosa, v 7h namoščeni na ogl. odd. Jutra pod »Zanesljivi strojniki«. 1379-1

Varčno gospodinjstvo

manjša, priključljivo sprejemalnik. Pomočnik na ogl. odd. Jutra pod »Nastop marca«. 1338-4

Službe išče

Veska beseda 50 par, davk 3 Din, za šifro ali dajanje naslovov 5 Din. Najmanjši znesek 17 Din.

Samostojna gospa

inteligentna, stara 30—40, govori poleg slovenskega jezika, francosko in nemško išče kakor koli zaposlitve. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Varčna gospa«. 1410-2

Pohištvo

Beseda 1 Din, davk 3 Din za šifro ali dajanje naslovov 5 Din. Najmanjši znesek 17 Din.

Pohištvo

moderno, velika izbira po najnižjih cenah. Tudi za knjižnice. Mest. haacilnica, Anilovic, Komenskega ul. 1417-12

Stroji

Beseda 1 Din, davk 3 Din za šifro ali dajanje naslovov 5 Din. Najmanjši znesek 17 Din.

Sivalni stroj

popreznjav, salonski, mali rabljen podam. Naslov v vseh posl. Jutra. 1377-29

Kupim

Beseda 1 Din, davk 3 Din za šifro ali dajanje naslovov 5 Din. Najmanjši znesek 17 Din.

Kompletno opravilo

spekerijsko ali posamezne dele kupim. Naslov v vseh posl. Jutra. 1410-7

INSERIRAJ V »JUTRO«

PISALNI STROJ
PORTABEL V LEGANTIM NA VEČKI ČIRILICA IN LATINICA NORVALEN VALJ. 80 CCM. PREDIZNA NEHŠKA TEHNIKA. CENA DIN 1350.— PRODUK. MERNUSI. BEOGRAD. NEKOLKO

Kapital

Beseda 1 Din, davk 3 Din za šifro ali dajanje naslovov 5 Din. Najmanjši znesek 17 Din.

Hranilne knjižnice
Nakup in prodaja vseh denarnih zavodov izposlujim po najvišji ceni takoj v gotovini.
ALOJZIJ PLANINSEK
Ljubljana, Beethornova ul. 14/L. Telefon 35—10. 39-10

Bančno kom. zavod

BRANILNIH VLOG
vseh denarnih zavodov za gotovino. Din 3 znamk — Maribor, Aleksandrova ul. 53-16

Hranilne knjižnice

Ljubljanske kreditne banke Posojilnice za Bledu, Posojilnice v Ribnici, Posojilnice v Logatcu, Vzemaj ne posojilnice v Ljubljani. Mestne hranilnice v Kamniku in poterskih hranilnic, članice Zdravne zveze in Zveze slovenskih za drug. Vam vnozem takoj v gotovini, po najvišji ceni. AL. Planinsek, trg. agencija in kreditnih poslov Ljubljana, Beethornova ul. 14/L. Telefon 35—10. 64-16

Srbsko vino

za okolice Niše, nudi v prodajo vagonске množice. Milutin Milenković, Sv. Petri, ka. Nša. 1197-16

Hranilne knjižnice

Zdravne gospodarske banke in članice Zdravne zveze v Ljubljani kupim po ti takojšnji gotovini. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Stotovina 1937«. 1376-16

Družabnika

V serbo ustanovitev serbo dobitekaznega in popolnoma varnega veletrg. podjetja ščem tihoga ali javnega družabnika ali bančno podjetje s sodelovanjem ali na vstopu. Din 120. do 1200. — Informacije: Goštelna Hoste Radvanje. 1373-26

V najem

Trgovino in gostilno v zelo prometnem industrijskem okraju dam takoj v najem. Vprašanje in ponudbe poslati na ogl. odd. Jutra pod »3945«. 1271-17

Gostilno

na prometni lokaciji oddam na račun, postopnem kavcije zmožnemu zakonskemu paru. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Pšenje«. 1387-17

Posest

Beseda 1 Din, davk 3 Din za šifro ali dajanje naslovov 5 Din. Najmanjši znesek 17 Din.

Hišo

s dvema sobama, kuhinjo, predstoba, gospodarsko sopletem in s 1000 m² zemljišča pri Mariboru za Din 35.000.— Informacije: Goštelna Hoste Radvanje. 1345-20

Parcelo

ali njihovo kupim za hranilne knjižnice Kmečke posojilnice. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Severni del«. 1355-20

Stalno sveto sobo

z garažo v središču ali najbližji okolici mesta išče mlačji gospod. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Stalna«. 1372-20

Med mestom in deželo

posreduje »Jutro« mali oglasnik

Stanovanje

Beseda 1 Din, davk 3 Din za šifro ali dajanje naslovov 5 Din. Najmanjši znesek 17 Din.

Dvosob. stanovanje
oddam takoj radi premoštev v palači »Viktoria«. Pojasnila isto tam v L. n. 1316-31

Dvosob. stanovanje

oddam s priključkami. Naslov v vseh posl. Jutra. 1398-21

Soboda

Beseda 1 Din, davk 3 Din za šifro ali dajanje naslovov 5 Din. Najmanjši znesek 17 Din.

Opremljeno sobo

lepo, oddam boljsemu gospodu s uporabo kopalnice centralna kurjava, bližina pošte. Naslov v vseh posl. Jutra. 1324-23

Sobico

s posebnim vtičom, kopalnica oddam boljše osebi v bližini sv. Krištofa. Naslov v vseh posl. Jutra. 1418-23

Elegantno sobo

strogi center, popolnoma separirana stropnišča, novo moderno pohištvo, kopalnica oddam takoj boljsemu gospodu. Več: Miklošičeva 14. trafika. 1351-23

Sobo

za pisarno ali obrt oddam v visokem prihljučju hiše Jeličeve ceste 5 za 1. februar. 1378-23

Svetlo in zračno sobo

v sredini mesta lepo opremljeno, oddam solidni, stalni osebi. Naslov v vseh posl. Jutra. 1383-23

Lepo solčno sobo

bliža gl. kolodvoru oddam solidnemu gospodu. Naslov v vseh posl. Jutra. 1397-23

NARODNA TISKARNA LJUBLJANA

KNAPLJEVA 5

IZVRŠUJE VSE VRSTE TISKOVNIH PREPROSTE IN NAJFINEJŠE

Sobe išče

Beseda 1 Din, davk 3 Din za šifro ali dajanje naslovov 5 Din. Najmanjši znesek 17 Din.

Razno

Na vsa zimska oblačila dajemo 15 do 20% popusta. Presker Sv. Petra c. 14.

DRVA PREMOG IV. SCHUMI DOLENJSKA CCITA

2951

Med mestom in deželo

posreduje »Jutro« mali oglasnik

Zahtevajte avtomatske štediteljne varovalke RUSSAO

100 uspehov en oglas v »JUTRU«

NA PLITVIČKIH JEZERIH

na najlepšem kraju prodamo nekaj krasno ležečih manjših zemljiščnih kompleksov. Samoprodaja pri tt. POSREDNIK, Varaždin, Kačičeva ul. br. 3. telef. 73; ki daje vse potrebne informacije.

OPOZORILO AVTOMOBILISTOM

Snežne verige, Gilsantin za hladilnike, Električno ogrevana stekla proti zmrzovanju

dobite pri: RUDOLF JURZA, Masarykova 8, Zagreb.

Sokol Radio

Sokol v Zgornji Siški sklicuje za drevo ob 20. uri v Kosjovi (prej Carmanovi) dvorani v Zg. Siški članski sestanelek in svrhu razgovora o kandidatni listi za novo društveno upravo. Redni letni občini zbor bo v isti dvorani v soboto 30. t. m. ob 20. Uratje in sestre, udeležite se sestanka in občnega zbora polnoštevilo!

Sokol v Smartnem ob Paki je imel v soboto 16. t. m. občini zbor. Zupno upravo je zastopal brat Čepin. Iz poročil smo slišali, da se telovadba ni zanemarjala in so posamezni vaditelji ter vadilke storile, kar je bilo v njihovih močeh. Društvo je pripravilo 7 gledaliških predstav, za Smartno gotovo lep uspeh. Imamo lastno telovadnico z odrom. Telovadnica je potrebna še nakaslih izpopolnitve, kar bomo storili še letos, vsaj do našega javnega naslopa. V upravo so bili izvoljeni: starešina Rozman Avgust, namestnik Teržak Jože, načelnik Napotnik Frane, namestnik Klančnik Tine, načelnica Golez Jadviga, nam. Steblovnik Bernarda, tajnik Sabac Stane, prosvetar Gorčnik Mirko, blagajnik Pohar Jože, gospodar Jeromek Viko, odb. in revizorji: Pirošek Franjo, Pustoslavšek Avgust, Podgoršek Lojze, Gorčnik Milica.

Kupuj domače blago!

Postani in ostani član Vodnikove družbe!

Beograd 17: Operni prenos. — 19:50: Orkestralni in pevski koncert. — 22:20: Laska glasba. — Zagreb 16:30: Orkestral. — 20: Tamburaši. — 21: Laska glasba. — Praga 19:20: »Potovanje in Pariz«. — 22:30: Ples. — Varšava 19:20: Ples. — 21: Pester program. — Dunaj 11:45: Simf. koncert. — 15:40: Klavir. — 17:25: Koncert orkestra. — 19:10: Cembalo. — 20:05: Zvočna igra Baecarat. — 22:30: Ples. — Berlin 18: Pesmi. — 19: Orkestral in solisti. — 20: Prenos Wagnerjeve opere »Večni mornar«. — 22:45: Plesna muzika. — München 18: »Alarm v krvi«. — 19: Predpustne slike. — 20: Paul Lanke dirigira plesni orkestral. — Stuttgart 18: Zabaven program. — 19:30: Verdijeva opera »Don Carlos«. — 22:45: Plesna muzika. — 24: Nočni koncert.

SPREJMEMO STROKOVNJAKA

za carinske predmete (kalkulacije). Biti mora verziran v vseh carinskih in transportnih poslih, zanesljiv računar (kalkulator). Prednost imajo gospodje poznavalci blaga, ki so že opravljali take ali slične posle. Samo pismene ponudbe s točno navedbo, kje in kaj so delali in plačilnih pogojev nasloviti na »Propaganda« a. d. prej Jug. Rudolf Mosse a. d. Beograd, pošt. pret. 409 pod 663

INSERIRAJTE V »JUTRO«!

Potrtega srca javljamo, tužno vest, da je naš predbri soprog, skrbni oče, brat, stric, zet in svak, gospod

ANTON RODE

solastnik tiskarne Brata Rode & Martinčič danes, dne 22. januarja 1937, ob pol 10. uri dopoldne v 48. letu starosti po daljši mučni bolezni, previden s sv. zakramenti za umirajoče, mirno v Gospodu zaspal.

Pogreb blagega pokojnika se bo vršil v nedeljo, dne 24. januarja ob 3. uri popoldne iz hiše žalosti, Jenkova ulica 26, na okoliško pokopališče.

Sv. maša zadušnica se bo brala v ponedeljek, dne 25. januarja ob pol 7. uri zjutraj v farni cerkvi v Celju.

Blagega pokojnika priporočamo v trajen spomin in molitev.

CELJE, dne 22. januarja 1937.

MARICA RODE roj. NERAD, soproga; MAJDA, MARICA, JANEZEK, TONČEK, otroci in ostalo sorodstvo.

1247

KA — LE — FLUID

fiziološki ekstrakt iz žlez močne in zdrave živali. Priporočamo ga v vseh slučajih, kjer je delovanje žlez oslabiljeno in pri stanju, ki je posledica tega: izmučenost, živčna oslabilost, popolna nevrastenija.

Brezplačno — detajlna literatura, zahtevajte: Beograd, Masarykova 9, Miloš Marković, »KALEFLUID« se prodaja v lekarnah. Reg. br. 5900/328.

Zakaj, da bi bili plešasti?

»MORANA«. Diplomirana v Londonu za GRAND PRIX IN ZLATO KOLAJNO. — Tisoči in tisoči so hvaležni njenim uspehom. Tudi Vi takoj kupite! Zahtevajte jo povsod. Odpravi prhljaj in kožne neprijetnosti. Jači in hrani lasišče. Ustavi izpadanje las in lasje porastejo tudi na plešavem mestu. Cena steklenici Din 40.— poština Din 7.—

Moderna kozmetika Split

Obšerna Ljubljana Mestni pogrebni zavod

JOŽEF BARAGA

bivši trgov. zastopnik Pogreb dragega pokojnika se bo vršil v nedeljo, dne 24. januarja 1937, ob ¼ na 4 popoldne iz hiše žalosti Karlovska c. 11, na pokopališče k Sv. Križu.

V Ljubljani, 22. januarja 1937.

ZALUJOČI OSTALI. 1242

ANTON RODE

solastnik tiskarne Brata Rode & Martinčič danes, dne 22. januarja 1937, ob 9.15 uri dopoldne po daljši mučni bolezni, previden s sv. zakramenti za umirajoče v 48. letu starosti, za večno zatisnil svoje trudne oči.

Pogreb dragega pokojnika se bo vršil v nedeljo, dne 24. januarja ob 3. uri popoldne iz hiše žalosti, Celje, Jenkova ul. 26, na okoliško pokopališče v Celju.

Blagega pokojnika priporočamo v trajen spomin.

CELJE, dne 22. januarja 1937.

Tiskarna BRATA RODE & MARTINČIČ, v Celju.

1246